

PRILOŽNOSTI

Glasilo CMEPIUS-a,
Centra RS za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja

10

Oktober 2011

Opportunitates

Mladi in mobilnost

Youth on
the Move

Pobuda Evropske unije

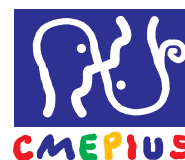

ISSN 1855-2293

GD Izobraževanje in kultura

Program Vseživljenjsko učenje

KAZALO

Beseda uredniškega odbora	3
Uvodnik	4
Izobraževanje, mobilnost in trajnostna rast v enaindvajsetem stoletju, dr. Milan Zver	4
Pogled v prihodnost	8
Mobilnost po letu 2013 naj bo kakovostna in dostopna vsem, mag. Alenka Flander	8
Prihodnost programa Mladi v akciji, Janez Škulj	10
Kaj lahko prinese nova generacija programov?, mag. Andreja Čufer	11
Mnenja udeležencev	12
Erasmus	12
Leonardo	17
Comenius	20
Študijski obiski	22
Grundtvig	24
Dogajalo se je	26
Napovedujemo	34
Ne prezrite	35

Založnik: CMEPIUS, Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja

Odgovorna urednica: mag. Andreja Lenc

Uredniški odbor: Urša Bajželj, Maja Godejša, Sonja Mavsar,
mag. Marja Medved, Urška Šraj

Oblikovanje in prelom: Studio 22

Lektorica: Petra Tomše

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o.

Naklada: 2500 izvodov

Naslov uredništva: CMEPIUS, Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

E-pošta: info@cmeplus.si

Spletna stran: www.cmeplus.si

Telefon: (01) 620 94 50

Faks: (01) 620 94 51

ISSN 1855-2293

Ta publikacija je natisnjena s pomočjo sredstev Evropske skupnosti in Ministrstva RS za šolstvo in šport. Vsebinske te publikacije ne izražajo stališč Evropske skupnosti, Ministrstva oziroma CMEPIUS-a in jih v ničemer ne zavezuje.

Spoštovane bralke, spoštovani bralci!

Letošnja jesenska izdaja Priložnosti vam ponuja zanimiv in vsebinsko bogat pregled dogodkov, ki smo jih na CMEPIUS-u pripravili že v prvi polovici leta 2011. Poleg tega objavljamo povabilo k sodelovanju v okviru programa Vseživljenjsko učenje za leto 2012 – tokrat veliko prej kot v preteklih letih. Napovedujemo nekaj pomembnih dogodkov, med drugim Valorizacijsko konferenco, ki je nekakšen CMEPIUS-ov paradni konj, in podelitev nagrad jabolka kakovosti, ki bodo v letu 2011 podeljene najboljšim mednarodnim projektom programa VŽU.

Osrednji del glasila pa je namenjen prihodnosti programov Evropske unije in njihovim ciljem, pobudam in pripravam na novo generacijo. Ker se tretja generacija programa Evropske unije počasi bliža koncu sedemletnega obdobja (2007–2013), smo skupaj z gosti in prijavitelji razmišljali o naši skupni prihodnosti – kaj bo Evropa ponudila po letu 2013 na področju mednarodne mobilnosti, mednarodnega sodelovanja, kakšne so strategije in smernice ter kakšna so pričakovanja naših prijaviteljev, udeležencev.

Po mnenju uvodničarja se nam obeta več sredstev za področje izobraževanja, usposabljanja, mobilnosti in mlade, kar je želja tudi večine naših udeležencev, ki so podali svoja mnenja v osrednjem delu glasila. K temu stremi tudi eden izmed ciljev vodilne strategije Mladi in mobilnost, saj bi želeli povečati učno in delovno mobilnost v Evropi ter izboljšati, posodobiti sisteme splošnega in poklicnega izobraževanja. Mobilnost naj bo dostopna vsem, ne le socialno boljše preskrbljenim. Za dosego cilja, tako kvantitete, kakovosti in dostopnosti, pa bo treba evropskim dodati še nacionalna in lokalna sredstva.

Ali bo program eden ali bosta dva, v tem trenutku ni tako pomembno. Pomembno je, da se o prihodnosti govori in da bodo na voljo vsaj takšne možnosti kot doslej. Poleg povečanja sredstev pa si naši udeleženci želijo še razširitev programa izven EU in pa poenostavitev postopkov prijavljanja in poročanja.

Glede na zgodnjo objavo povabila k sodelovanju 2012 bodo lahko priprave na nove projekte stekle veliko prej kot v preteklih letih. Pa uspešno v novo šolsko leto in na čim več dobrih, uspešnih projektov!

*mag. Andreja Lenc,
v imenu uredniškega odbora*

Izobraževanje, mobilnost in trajnostna rast v enaindvajsetem stoletju

Spoštovane bralke, spoštovani bralci!

Enaindvajseto stoletje je čas hitrih sprememb, čas velikega tehnološkega napredka. Že zgolj ob pogledu na današnje mobilne telefone in računalnike se zdi, da živimo v neki drugi dimenziji kot pred desetimi, ali še bolj pred dvajsetimi leti. In mobilni telefon ima danes skoraj vsaka Evropejka ali Evropejec. Celo gospodinjski aparati so neke vrste računalniki, računalniki nadzorujejo tudi vse pomembne funkcije v avtomobilu ter še kje. Celo proizvodnja smučí, teniških loparjev ali nogometnih žog je postala znanost zase.

Če želi posameznik slediti tem hitrim spremembam, potrebuje dobro izobrazbo v mladosti, dodatno (učeno rečeno – neformalno in priložnostno) pa se mora izobraževati vse življenje. Ne more ostati omejen le na en kraj, na eno delovno mesto, na en in edini vzorec življenja. Časi, ko je nekdo začel delovno kariero v tovarni in tam dočakal upokojitve, so že zdavnaj minili. Danes se odpirajo nove možnosti. Bolj ko je posameznik vpet v družbo ali celo v mednarodno okolje (virtualno ali resnično, kar pomeni, da potuje), več priložnosti ima. S študijem ali delom v tujini spozna drugo kulturo, izpopolni svoje znanje, tudi jezikovnih veščin; med delom v tujini spozna nove pristope, nove metode, ljudi z drugačnimi vzorci razmišljanja in vedenja. Zato Evropska unija namenja veliko pozornosti prav področjem mobilnosti. To so življenjske priložnosti. Za vsakega od vas!

Pred vami je, drage bralke in bralci, okrogla, 10. številka revije Priložnosti, ki jo, kot veste, izdaja CMEPIUS, Center za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja. Te programe v večji meri financira Evropska unija in so med najbolj prepoznavnimi programi. Čeprav pogosto slišimo, da Evropejci zelo malo vedo o tem, kakšno je delo in poslanstvo Unije, je v anketi, ki smo jo izvedli pred kratkim, skoraj 70 % vprašanih povedalo, da poznajo programe, kot so Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig in drugi. Menim, da so ti programi za mlade Evropejce zelo pomembni in cenim CMEPIUS-ovo pomoč mladim, ki si želijo oditi na mednarodno izmenjavo.

In kako bodo ti programi financirani v prihodnje? Pred kratkim je Evropska komisija objavila osnutek predloga večletnega finančnega okvira za EU v času od leta 2014 do 2020. Kaže, da bo na področju kmetijstva, ki je bilo nekaj desetletij najmočnejša skupna evropska politika, manj denarja. Pri kulturi in izobraževanju pa se obeta več denarja. Če bodo ostale pristojne inštitucije v naslednjem letu in pol potrdile takšen proračun, bomo lahko zadovoljni. Predlagani finančni okvir za področja izobraževanja in usposabljanja, mobilnosti ter mladih in športa namreč namenja precej več sredstev, ko jih je sedanjí. To je dobra novica za vse mlade. Glede financ in prihodnjega programa smo trenutno v procesu pogajanj s Svetom.

Naj za orientacijo povem, da je letošnji proračun Evropske unije znašal okrog 142 milijard evrov. Čeprav se sliši veliko, to predstavlja le okrog 1 % BDP-ja držav članic EU. Proračun je razdeljen na pet velikih poglavij. V okviru tega spadajo mobilnost, izobraževanje in usposabljanje, pa tudi področje mladih in športa pod poglavje 'Trajnostna rast'.

Kriza, mladi in mobilnost

Začetek tega stoletja je tudi čas, ki ga zaznamujejo ponavljajoča se obdobja finančne, gospodarske in socialne krize, ki je ne pomnimo vse od tridesetih let prejšnjega stoletja. Vsaj nekaterim državam, ki so se slabo odzvale na njene začetke, se slabo piše. Med njimi je tudi naša Slovenija. Zaradi slabe gospodarske situacije v večjem delu EU je število mladih, ki so brezposelni, od leta 2008 do leta 2010 naraslo iz 4 na kar 5 milijonov. Brezposelnost med mladimi je v Sloveniji višja, kot je sicer v EU. V nekaterih državah članicah EU pa je med mladimi kar 40 odstotkov takšnih, ki nimajo dela (na primer v Španiji).

Za izhod iz krize potrebujemo gospodarsko rast. Trajnostna rast je tudi eden izmed ciljev razvojne strategije Evropske unije do leta 2020. Pisci strategije na Evropski komisiji so si zamislili, da bo Unijo do zastavljenih ciljev pripeljalo sedem vodilnih strateških pobud. Ena izmed njih se imenuje Mladi in mobilnost. Njen cilj je modernizacija sistema splošnega in poklicnega izobraževanja v Evropi ter povečanje učne in delovne mobilnosti mladih v Evropi. O pomembnejših pobudah Evropske komisije običajno poda svoje mnenje tudi Evropski parlament in bilo mi je v čast, da sem lahko tokrat pripravil mnenje parlamenta o omenjeni pobudi.

Zaradi kritične situacije na področju zaposlenosti mladih smo v pobudi Mladi in mobilnost iskali predvsem načine, kako današnji generaciji mladih v Evropi pomagati, da pridejo do ustrezne zaposlitve. Pri tem smo poudarili, da je mobilnost mladih izjemnega pomena. Študijska in delovna mobilnost pripomoreta k prenosu znanja in ne nazadnje k boljši prerazporeditvi delovne sile v EU glede na dejanske potrebe.

Prav tako je za zmanjšanje nezaposlenosti med mladimi v EU pomembno izboljšanje evropskih izobraževalnih sistemov. V veliki meri je prav njihova nefleksibilnost kriva za veliko nezaposlenost med mladimi. Poročilo Monti (A new strategy for single market, maj 2010) kaže, da celo v času upadanja gospodarske rasti v Evropski uniji ostajajo nezasedena delovna mesta. Gospodarstvo potrebuje določene poklicne profile, pa jih ne najde, istočasno pa so vrste brezposelnih polne ljudi iz drugih poklicev, ki jih trg dela ne sprejema. To je izrazito znamenje, da je nekaj narobe z evropskimi izobraževalnimi sistemi. Zdi se, da niso sposobni pravočasno

zaznati in se ustrezno odzvati na gospodarske, tehnološke, znanstvene, kulturne in druge spremembe sodobne družbe.

Najbolj bi tu izpostavil nefleksibilnost evropskih univerz. Te so v svetovnem merilu relativno nekonkurenčne, po eni izmed lestvic se samo tri uvrščajo med dvajset najboljših univerz. Večina evropskih univerz je še vedno globoko zasidrana v tradicionalnih konceptih in se ni sposobna modernizirati dovolj hitro. Šarm stare univerze je še vse preveč živ. Medtem ko najboljše svetovne univerze sodijo v razred t. i. tretje generacije univerz, evropske zaostajajo. Preveč so samozadostne in zaprte, v veliki meri jih financirajo in regulirajo države in se jim torej ni treba preveč boriti za obstanek. To pa ni preveč spodbudno za kakovost študijskega procesa. Za to so odgovorne predvsem vplivne univerzitetne srenje v Evropi, in v Sloveniji še posebej, saj si mnoge ne želijo sprememb in jim sedanja status quo situacija najbolj odgovarja.

Verjamem, da se bo situacija izboljšala z nadaljevanjem bolonjske reforme v tem desetletju. Prvo desetletje reforme je namreč prineslo velike dosežke. Velika večina visokošolskih zavodov je spremenila stopenjski model, svoje programe ipd. Vendar je vse preveč slabosti na področju didaktike, pri vsebinah ponujenih programov, ohranili so se stari vzorci dela in financiranja. V drugem desetletju mora reforma t. i. evropske univerze prinesiti novosti v vsebinskem in strukturnem smislu ter se bolje prilagoditi zahtevam časa, tudi zato, da bi postale bolj konkurenčne v globalnem merilu. A na prvem mestu pri teh presojah mora biti posameznik, ki mu mora sistem omogočiti znanja in kompetence, s katerimi bo ne le izpolnil svoje želje in potenciale, ampak jih bo lahko uspešno uveljavil tudi na trgu dela.

Kaj se nam obeta?

Ko je Evropska komisija predstavila pobudo Mladi in mobilnost, smo nekajkrat slišali očitek, da ni dovolj podprta s konkretnimi proračunskimi postavkami, da gre bolj za govorjenje kot za konkretni doprinos. Očitek ni bil na mestu, saj je bilo predlagano kar nekaj konkretnih predlogov in rešitev s področja zaposlovanja in izboljšav izobraževalnih sistemov. Poleg tega sem mnenja, da so take pobude dobrodošle, saj dvignejo določeno vprašanje na lestvici političnih prioritet nekega obdobja.

Ta hip je osrednje vprašanje, kaj bo s temi programi v prihodnji finančni perspektivi, ki se začne leta 2014. Evropska komisija je več kot prijetno presenetila s predlogom za naslednje sedemletno finančno obdobje, saj predpostavlja občutno povišanje proračunskih postavk za izobraževanje in usposabljanje, mlade in mobilnost.

Nekateri od predlogov Komisije se danes že izvajajo, na primer pobuda EURES 'Prva zaposlitev v tujini' in podpora mladim podjetnikom v okviru evropskega instrumenta za mikrofinanciranje Progress. Ti dve pobudi sodita bolj na področje zaposlovanja, saj predstavljata konkretno pomoč mladim, ki so končali izobraževanje, da najdejo svojo prvo zaposlitev. Kot član parlamentarnega odbora za kulturo in izobraževanje pa sem se pri delu s poročilom Mladi in mobilnost osredotočil predvsem na vidik izboljšav na področju izobraževalnih sistemov, ki bi pripeljale do zmanjšanja nezaposlenosti med mladimi Evropejci.

Kaj je torej na tem področju že naredila Komisija? V začetku letošnjega leta je pripravila osnutek poročila o zmanjšanju osipa s sedanjih 14 odstotkov na 10 odstotkov do leta 2020. V fazi pripravljavanja pa so tudi priporočila Sveta o spodbujanju in potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja. Komisija pripravlja tudi nov kakovostni okvir za pripravišstvo, vključno z obravnavo pravnih in upravnih ovir za nadnacionalne izmenjave. V kratkem namerava ponovno zagnati sodelovanje na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, predlagala pa bo tudi ukrepe na nacionalni in evropski ravni ter predstavila nov program za reformo in posodobitev visokošolskega izobraževanja.

Kaj pa na tem področju delamo v Evropskem parlamentu? Ker menimo, da je učinkovit in napreden visokošolski prostor za EU izjemno pomemben, smo že začeli pripravljati poročilo o vlogi evropskih inštitucij v nadaljevanju bolonjskega procesa do leta 2020. Pri tem poročilu bom sodeloval kot poročevalec za politično skupino EPP in trudil se bom, da bi našli čim boljše rešitve za današnjo generacijo študirajočih.

Izobraževanje za trajnostni razvoj

Kot v vsakem obdobju zgodovine je tudi v enaindvajsetem stoletju za mladega posameznika izjemno pomembno, da se dokaže na različnih področjih življenja. Svoj svet gradi na zasebnem, pa tudi na poklicnem področju. Izjemnega pomena je torej, da najde primerno prvo zaposlitev in da jo tudi obdrži. Zaposlitev, ki mu bo pomenila izziv, ki ga bo spodbujala k ustvarjalnosti in mu tako pomagala na njegovi poti osebnostnega razvoja in iskanja sreče. Pa tudi zaposlitev, ki mu bo dajala določen občutek varnosti in gotovosti.

Ko smo iskali načine, kako čim več mladim omogočiti dostop do dela po končanem izobraževanju (med drugim smo uvedli koncept 'Youth Guarantee'), nam je včasih kdo očital, da bomo izobraževalni sistem popolnoma podredili trgu dela in gospodarstvu ter da bomo začeli ustvarjati nove 'fah idiote'. To nikakor ni res. Taki očitki se pojavijo, ker se premalo zavedamo tega, kako močno sta povezana osebnostno zadovoljstvo državljanov in delovanje gospodarstva in družbe kot celote.

Zadovoljen državljan, ki z veseljem opravlja svoje delo in ki mu delo predstavlja ustvarjalni izziv, vsekakor prinese gospodarstvu mnogo več kot nezadovoljen državljan, ki ne mara svojega dela. Zanesljivo prispeva zadovoljen državljan gospodarstvu več kot nezaposlen državljan. Tudi če posameznik neposredno ne ustvarja ogromnih dobičkov, lahko soustvarja kreativno in optimistično okolje, v katerem bodo drugi delali in živeli. Prav tako ta povezava deluje v drugo smer, ki ji pravimo solidarnost. Uspešno tržno gospodarstvo, ki obenem ne pozablja na tiste, ki so nemočni in resnično nesposobni za delo, je najbolj spodbudno okolje za osebnostni razvoj, ki gradi optimizem državljanov.

Poleg nezaposlenosti med mladimi se zahodna družba v enaindvajsetem stoletju sooča še z mnogimi drugimi eksistenčnimi težavami. V Evropski uniji se že nekaj časa sprašujejo, kako naprej. Si želimo bolj povezane unije ali bolj samostojne in neodvisne države članice? Po nedavni grški dolžniški krizi so se mnogi spraševali, ali je možno, da propade projekt skupne valute, torej evra. Spraševali so se celo, ali bi v tem primeru šel propadu naproti celoten evropski projekt. Klimatske spremembe, h katerim nekaj pripomoremo tudi Evropejci, čeprav v svetovnem merilu še zdaleč ne največ, so med drugim sprožile obdobje hude suše na območju Afriškega roga, ki danes ogroža življenja milijonov otrok.

Kljub temu pa se zdi, da se skupnost EU v zadnjih letih utrjuje in pozitivno razvija. Po finančni krizi v devetdesetih letih je bilo govora le o obujanju gospodarske rasti. Po krizi leta 2008 govorimo o trajnostni gospodarski rasti. To je velik napredek v miselnosti. Pomembno je delati, iz vidika gospodarstva je pomembno tudi proizvajati, rasti. Še bolj pomembno pa je, da to počnemo solidarno, z mislijo in držo do drugih, ki nas potrebujejo bolj, kot si mislimo.

Zato menim, da je naslednje veliko in pomembno vprašanje, ki se ga bomo morali lotiti v evropskih izobraževalnih politikah – izobraževanje za trajnostni razvoj in sožitje.

dr. Milan Zver,
evropski poslanec, član Odbora za kulturo
in izobraževanje,
poročevalec Evropskega parlamenta
za Mlade in mobilnost

Mobilnost po letu 2013 naj bo kakovostna in dostopna vsem!

Prosti pretok idej, ki zagotavlja razvoj, konkurenčnost in prihodnost Evrope, je eden glavnih ciljev, ki jih Evropa skuša dosegati s svojimi politikami. Le-to je v veliki meri odvisno od mobilnosti njenih državljanov, ki so tisti, ki dejansko zagotavljajo resnični evropski trg dela. Hkrati pa Evropa – predvsem s pomočjo kopenhagenske in bolonjske reforme – skuša narediti vse, da bi izboljšala kakovost izobraževanja in usposabljanja, s čimer bi še dodatno spodbudila poklicne, družbene in osebne prednosti, ki jih prinaša mobilnost. Pri tem je velika pozornost namenjena mladim kot evropski bodoči delovni sili ter visokošolskemu prostoru, ki ga Evropa vidi kot srž njenega razvoja in prosperitete.

Projekcije napovedujejo, da bo kljub krizi do leta 2020 okoli 7 milijonov novih delovnih mest, medtem ko se bo prek 73 milijonov delovnih mest prestrukturiralo. Vse to pa pomeni, da bo do leta 2020 na trg dela treba vključiti vsaj 75 odstotkov vseh dela sposobnih državljanov Evrope. Zaposljiva bo predvsem visoko izobražena delovna sila s prenosljivimi kompetencami, kot so komunikacija, digitalna pismenost in podjetništvo, ter s kompleksnim znanjem in veščinami. Tu pa Evropa še zaostaja – napredek na področju zmanjšanja osipa v šolah ter zagotavljanja možnosti vseživljenjskega učenja vsem državljanom je prepočasen za ustrezen odziv na spreminjajoči se in vedno bolj zahtevni trg dela.

Evropa je zato v zadnjih letih sprejela nekaj ključnih strateških dokumentov, s katerimi podpira in usmerja svoje mehanizme v podporo premagovanju teh ovir. Med najpomembnejše tu zagotovo sodijo Izobraževanje in usposabljanje 2020 (sprejet maja 2009), s katerim je Evropa identificirala svoje prioritete in mejnike sodelovanja med državami članicami na področju izobraževanja in usposabljanja, Evropa

2020 (junij 2010), ki določa splošne evropske politične cilje za zagotavljanje smotne, trajne in vključujoče rasti, ter seveda dve ključni pobudi, nastali na podlagi teh ciljev: Mladi in mobilnost (september 2010) ter Program za nova znanja in spretnosti ter nova delovna mesta (november 2010). Medtem ko se Program za nova znanja in spretnosti ter nova delovna mesta nanaša na povezovanje izobraževanja in trga dela za celotno delovno populacijo (od 20 do 64 let), je pobuda Mladi in mobilnost namenjena izključno mladim in izzivom, s katerimi se spopadajo, ter jim skuša z ustreznimi mehanizmi pomagati, da postanejo uspešni in zaposljivi.

Mladi so namreč najbolj ranljiva delovna sila, ki jo je trenutna gospodarska kriza tudi najbolj prizadela. Povprečna stopnja nezaposlenosti med mladimi, mlajšimi od 25 let, v EU je prek 20 odstotkov, kar je precej več kot povprečna splošna stopnja nezaposlenosti v Evropi, ki je konec leta 2010 znašala okoli 10 odstotkov. Zato je treba občutno izboljšati njihovo izobrazbo in usposobljenost, vključno s priznavanjem neformalnega in priložnostnega učenja, ter mladim hkrati ponuditi kar največ možnosti za pridobivanje delovnih izkušenj ter izboljšanje podpore in svetovanja pri iskanju zaposlitve.

Zato se v mobilnost (predvsem mladih) izredno veliko vlaga. Zlasti mobilnost študentov postaja ena glavnih evropskih prioritet na področju izobraževanja in v tej smeri potekajo tudi priprave na nove programe po letu 2013. Osebnostno menim, da mobilnost brez ostalih, bolj 'strateških' razvojnih projektov in partnerstev, ki bi razvijali ustrezno okolje, usposabljali učitelje in profesorje in postavljali nove okvire sodelovanja in izmenjave izkušenj, ne more dosegati želenih učinkov. Ustrezno lahko funkcioniira le v okolju, ki jo prepozna kot pomemben mehanizem, tako glede samega učnega procesa kot tudi glede internacionalizacije institucij, v okviru katerih

se odvija. Imeti mora jasno določene cilje in kriterije kakovosti, umeščene tako v učne cilje izobraževalnih kot akademskih programov.

Zato bo pri pripravi novih programov z vidika mobilnosti treba zagotoviti predvsem dva ključna elementa: kakovost in dostopnost.

Trenutno se v luči priprave novih programov pozornost sicer osredotoča predvsem na razdvojenost med priporočili Evropskega parlamenta o ohranjanju ločitve med programoma Mladi v akciji in Vseživljenjsko učenje ter ciljem Evropske komisije, da z namenom poenostavitve oba programa združi v en sam skupni program. Toda če poenostavimo, je to dejansko dilema izvajalcev in ne uporabnikov.

Pomembno bi bilo, da se namesto trenutnega trenda, osredotočenega v kvantiteto, preusmerimo v zagotavljanje kakovosti in dostopnosti teh programov. Medtem ko se z namenom doseganja zastavljenih številčnih ciljev programa Evropa 2020 v zadnjem času vsa morebitna dodatna sredstva vlagajo predvsem v naraščanje števila mobilnosti, je postala njena kakovost sekundarnega pomena. Kljub temu pa večina raziskav, ki analizira učinke mobilnosti, opozarja, da želeni učinki pogosto niso doseženi in se mobilnost izgublja v različnih oblikah akademskega turizma, saj odločitev za odhod v tujino prepogosto ni povezana z dejanskimi kariernimi cilji študentov.

Oblika in kakovost priprave, ki je študentom na voljo, sta žal pogosto prešibki, da bi iz te izkušnje potegnili vse koristi, za katere menimo, da jih mobilnost prinaša. Hkrati jih po njihovi vrnitvi le redkokje usposobijo, kako te izkušnje umestiti pri iskanju bodoče zaposlitve in pri tem poudariti tiste elemente, ki so pomembni za delodajalce. Kompetence, ki jih pridobijo z mednarodno učno mobilnostjo (kot so znanje jezikov, poznavanje

različnih oblik dela, poznavanje drugih kultur in okolij, prilagodljivost, podjetnost itd.), so namreč prenosljive in globalne in jih velika večina delodajalcev dejansko prepozna kot pomemben element svoje delovne sile. Zato so lahko brez dvoma pomembne za nadaljnjo zaposlitev.

Drug pomemben element, ki bi ga bilo nujno treba vključiti v pripravo novih programov, pa je zagotavljanje dostopnosti mobilnosti za vse, ne glede na socialni status. Z namenom doseganja kvantitete se namreč prepogosto znižuje vrednost mesečne dotacije in s tem mobilnost (predvsem študentska) postaja dejansko dostopna le višjemu srednjemu sloju. Z okoli 400 EUR sredstev, kolikor jih mesečno prejme slovenski študent za kritje vseh stroškov življenja v tujini, v številnih državah študenti pač ne morejo preživeti. Tako postaja študentska mobilnost privilegij nekaterih, ki imajo morebiti že sicer boljše možnosti za življenje.

Pomen obeh naštetih ključnih elementov prepozna in poudarja tudi pobuda Mladi in mobilnost, ki želi prav s svojo naravnostjo, ki seže prek meja posameznih programov, povezati vse elemente in mehanizme v en skupni cilj – zagotoviti boljšo prihodnost Evrope. Novi programi po letu 2013 pa bi ne glede na svojo obliko in strukturo morali zagotavljati predvsem mehanizme v podporo tej strategiji in čim bolj poenostaviti pot do zelenega cilja.

mag. Alenka Flander,
direktorica

Prihodnost programa Mladi v akciji

Objava pobude Mladi in mobilnost je vnesla ogromno dinamike v strukture in javnosti, ki so tako ali drugače povezane z učnimi mobilnostmi v evropskem prostoru. Zbudila je mešane odzive. Med pozitivnimi je zagotovo ta, da – kot ena izmed admiralskih ladij strateškega dokumenta Evropa 2020 – daje toliko poudarka ravno mladim. Na drugi strani pa so tudi odzivi, da ni vse le v večji zaposljivosti, bolj konkurenčni delovni sili z večanjem njenih kompetenc in podjetnosti. Ravno na področju mladine je belgijsko predsedstvo poskušalo v tej luči opozoriti na pomen mladinskega dela v širšem pogledu, kot ga prenese zgolj vprašanje, od česa in kako bodo sedanje in prihodnje generacije mladih živele v prihodnosti.

Nobenega vprašanja ni, ali bodo poglobitve možnosti, ki jih danes ponuja program Mladi v akciji, ostale v bodoči arhitekturi evropskih programov na področju izobraževanja in kulture. Večina sedanjih možnosti bo ostala, odprto pa ostaja vprašanje prednostnih vsebin in seveda ciljev. Program Mladi v akciji nadaljuje zgodbo svojih predhodnikov (od leta 1987), katerih cilj je bila podpora evropske integracije (krepitev občutka in zavesti mladih o pripadnosti evropski povezavi), ki se je v programu Mladi v akciji izrazil in nadgradil s spodbujanjem in krepitevijo evropskega državljanstva. Druga iztočnica je bila participacija mladih, saj so programi na področju mladine svoje mesto vedno osredotočali na področje mladinskega dela, ki je predstavljalo (osrednji) prostor politične integracije mladih v družbo. Ta iztočnica bi – vsaj glede na sprejeto Lizbonsko pogodbo – lahko bila še močnejša.

In ravno 'postavljanje tradicionalnih ciljev evropskih programov za mladino na stranski tir' je lahko ena izmed bistvenih sprememb. Poudarek socializacije mladih v vrednostni sistem in na njih temelječe družbene in politične institucije družbe se umika poudarku večanja zaposljivosti mladih,

ustvarjanju učnih poti v neformalnem učenju, vključno z učnimi mobilnostmi v mladinskem delu, kot so različne mladinske izmenjave ali Evropska prostovoljna služba, ki bi morale večji rezultat izkazati ravno v večanju zaposljivosti in podjetnosti mladih, morda celo kot dopolnilo siceršnjim učnim potem v splošnem ali poklicnem izobraževanju.

Drugi vidik možnih sprememb pa izvira iz omejenosti dosega naštetega in vseh drugih programov EU, ki lahko zagotovijo priložnost učne mobilnosti le zelo majhnemu delu mladih generacij. Uveljavitev in širitev programov EU na področju izobraževanja in kulture je marsikje povzročila zmanjševanje ali celo ukinjanje nacionalnih programov podpor. Zato so vse pogostejša razmišljanja, da bi moral nov program predvsem povečati učinek na sisteme, torej biti vlečno vozilo za nastanek in krepitev nacionalnih, regionalnih in lokalnih sistemskih ukrepov za večjo mobilnost oziroma priložnosti za učne mobilnosti (vsaj) v evropskem prostoru za vse mlade. Začetek takšnega razmišljanja je prisoten že danes v eni izmed podakcij programa MvA 'Partnerstva', kjer je ideja preprosta. Program zagotavlja možnost evropskih sredstev za tistega, ki je pripravljen za spodbujanje in podporo učnih mobilnosti v mladinskem delu tudi sam prispevati sredstva.

Ko je govora o pričakovanih učinkih na sistem, pa ne gre le za spodbudo pri uvajanju ukrepov javnih politik v nacionalnem, regionalnem ali lokalnem okviru za podporo učnih mobilnosti, ampak tudi za spodbudo ukrepom mladinskih politik na splošno. Takšno spremembo lahko predstavlja večja osredotočenost programa na oblikovalce javnih politik ter mladinske voditelje in mladinske delavce. In evropske mladinske politike se vse manj osredotočajo na prosti čas in vse bolj na integracijo vseh mladih v družbo in doseganje njihove (ekonomske) samostojnosti.

Evropsko sodelovanje na področju mladine, za katerim se skriva nastajanje skladnejših ukrepov nacionalnih mladinskih politik, zagotovo potrebuje takšno vlečno vozilo. Toda s tem je lahko ogrožen eden izmed bistvenih elementov dosedanjih programov na področju mladine, torej podpora 'majhnim' projektom, ki jih lahko izvaja vsakdo.

Nedvomno bo močna komponenta tudi spodbuda in podpora družbeni kohezivnosti. Vključevanje skupin mladih, ki iz tega ali onega razloga ostajajo na obrobjih, vključno z njihovo integracijo v 'zlato sredino', bo v prihodnosti izredno pomembno. Brez dvoma bo prihodnost vključevala tudi dosedanje možnosti vključevanja partnerskih držav, kar je bila vedno ena od posebnosti EU programa na področju mladine.

Z vidika upravljanja lahko pričakujemo nadaljnji trend osredotočanja finančne podpore na rezultat. Dodeljevanje podpore po načelu 'prispevek na udeleženca na dolžino časovne enote v neposredni učni mobilnosti' se je začelo v letu 2000 in v naslednjem letu bo postalo izključni osnovni model določanja višine dotacije že v sedanjem programu. Tisto, kar bo na žalost ostalo, je zavezanost upoštevanja vse finančne regulative, ki velja za splošni proračun EU. Ta pa je narejena za velike 'igralce' in za mnogo večja sredstva, kot jih pridobi velika večina projektov, ki so sprejeti v program Mladi v akciji.

Ključno pa je vprašanje, ali bo program MvA 2.0 zadržal svojo samostojnost in se ne bo združil v vseobsegajoči program Mladi in mobilnost. V tem segmentu trenutno poteka največji 'spopad'. Evropska komisija glasno razmišlja o združevanju, vse več pa je držav članic EU, ki nad to zamislijo niso navdušene. K ohranitvi samostojnega programa EU je pozval tudi Evropski parlament s svojo resolucijo kot odgovor na pobudo Mladi in mobilnost, pri čemer se je treba za takšno

stališče zahvaliti tudi evropskemu poslancu dr. Zveru. Po pričakovanjih bosta ključni obdobji za to odločitev med poletjem, ko se začnajo razprave o novi finančni perspektivi, in konec leta, ko se pričakuje objavo predlogov Evropske komisije za novo generacijo programov EU po letu 2013. Ravno obet možnih večjih sredstev, ki bi omogočila večje, bolj vidne projekte, je – poleg racionalizacije upravljanja in s tem manjših stroškov upravljanja – pglavilni razlog za razmišljanja o združevanju. In nekatere države – kot je na primer Velika Britanija –, ki same izvajajo velika notranja 'zmanjševanja stroškov', ta argument zelo podpirajo.

Upati gre, da program ne bo izgubil svoje 'politične dimenzije'. Zaupanje v Evropsko unijo kopni, njeni prebivalci so si po eni strani vse bližje, po drugi strani pa vse bolj vsaksebi. Spodbujanje skupne identitete, zavedanje o soodvisnosti ter nujnost medsebojne solidarnosti so morda v prihodnosti pomembnejši kot kadar koli doslej.

Za Slovenijo bi izguba samostojnosti programa zagotovo bila slaba novica. Tudi zato, ker bi s tem izgubili močno referenčno oporo za uveljavljanje in razvoj področja mladinskega sektorja, kjer prvi nacionalni program za mladino šele pričakujemo, t. i. krovni zakon pa je bil sprejet šele lansko leto. Za nekatere druge države, kot je na primer Finska – kjer imajo mladinske politike dolgo brado in so uveljavljene sektorske politike –, učinek ne bi bil isti.

Ne glede na vprašanje samostojnosti programa MvA 2.0 je dejstvo, da bo prihodnost evropskih priložnosti – predvsem ko govorimo o potrebi po večji jasnosti in vidnosti prispevka mladinskega dela pri vzgoji in izobraževanju – postavila velike zahteve po večjem obsegu in globini kompetenc vseh v Sloveniji, ki danes delajo z mladimi v mladinskih društvih, centrih in organizacijah v oblikujočem se mladinskem sektorju.

*Janez Škulj,
direktor MOVIT*

Kaj lahko prinese nova generacija programov?

Leonardo da Vinci kontaktni seminar, Vrtci in mednarodno sodelovanje, Mednarodni in nacionalni projekti, Razpis programa Vseživljenjsko učenje za leto 2011 ... so samo nekateri naslovi, ki jih lahko redno zaznamo v dnevnem časopisju, na spletnih straneh, v brošurah in predstavitev šol in vrtcev po Sloveniji in ki v svoji vsebinski usmeritvi predstavljajo izvedbeni nivo programa Vseživljenjsko učenje.

Razvojno gledano je Slovenija že kot kandidatka za članstvo v Evropski uniji začela partnersko sodelovati v skupnih izobraževalnih programih EU. Iz posameznih akcij se je postopoma oblikoval javni zavod CMEPIUS, ki je z leti prerasel v ključno povezovalno organizacijo na področju mobilnosti in evropskih programov. Leta 2006 je bil oblikovan enoten program Vseživljenjsko učenje, katerega glavni cilji so bili usmerjeni v podporo izobraževanju in usposabljanju, s poudarkom na upoštevanju vseh strategij in procesov EU (kopenhagenski proces, bolonjski proces). Za doseganje zastavljenih ciljev so bila oblikovana štiri vsebinsko vzporedna programska področja: Comenius (šolsko izobraževanje), Erasmus (višje

in visoko šolstvo), Leonardo da Vinci (poklicno in strokovno izobraževanje in usposabljanje) in Grundtvig (izobraževanje odraslih).

Program VŽU je bil zasnovan za obdobje trenutne finančne perspektive, ki se bo zaključilo z letom 2013. Evropska komisija je v pripravi na prihajajoče obdobje že pripravila pregled vseh doslej sprejetih dokumentov, ki se navezujejo na vseživljenjsko učenje. Zajeta so bila različna tematska področja, poseben poudarek pa je bil na izobraževanju odraslih, pridobivanju ključnih kompetenc in priznavanju neformalnih znanj.

Na evropskem nivoju trenutno potekajo intenzivne razprave o glavnih vsebinskih poudarkih, predvsem pa poteka ovrednotenje programa VŽU s treh različnih vidikov: s stališča posameznika, ki se izobražuje vse življenje, kot koncept organiziranja družbe in kot nov način obravnavanja izobraževalnih sistemov. Med posameznimi državami članicami prevladuje skorajda enotno mnenje, da ni potrebe po organizacijskem spreminjanju programa VŽU, da pa je smiselno upoštevati aktualne družbeno-ekonomske spremembe, s katerimi se soočajo vse evropske države.

Program VŽU v svoji zasnovi predstavlja inkubator novih idej in projektov. Predvsem pa se zanj odločajo tisti posamezniki in posameznice, ki dnevno dopolnjujejo obstoječi izobraževalni sistem. Njihova prednost je v dobrem poznavanju potreb posameznih lokalnih okolij ter tudi širših (nad)nacionalnih usmeritev, kar ob ustreznem spremljanju nacionalnih avtoritet lahko prinese nove razvojne usmeritve. To pa je pravzaprav eden glavnih ciljev programa Vseživljenjsko učenje.

*mag. Andreja Čufer,
Ministrstvo za šolstvo in šport*

Kaj si naši udeleženci želijo in kaj pričakujejo v prihodnosti od programa Evropske unije?

Svojo Erasmus študijsko izmenjavo sem opravljala v drugem semestru lanskega študijskega leta (2010) v Lizboni. Erasmus izkušnja je enkratna, vendar obstaja nekaj malenkosti, ki bi jih želela spremeniti in o katerih smo se na izmenjavi pogovarjali tudi z ostalimi študenti. Od novega programa Erasmus pričakujem predvsem to, da bo študentom omogočil čim lažje komuniciranje s tujo in domačo ustanovo, ter predvsem, da poduči tudi profesorje o Erasmus izmenjavi, izkušnjah in delu, ki ga opravljamo oz. smo ga opravili na tuji univerzi. Menim, da nekateri profesorji še vedno premalo cenijo delo, opravljeno v tujini, oz. se jim zdi neprimerljivo s programom, ki bi ga opravili na svoji matični fakulteti. Sama načeloma nisem imela večjih težav s priznavanjem predmetov, opravljenih na tuji univerzi. Večje težave sem imela s koordinatorico na gostujoči fakulteti, ki nam ni bila ravno v najboljšo pomoč. Mogoče bi v programu spremenila tudi to, da bi študenti, ki so na izmenjavo prišli v drugem semestru, lahko podaljšali bivanje v naslednji (prvi) semester novega študijskega leta. Ne vem, kako je bilo v tem študijskem letu s štipendijo oz. kakršno koli finančno pomočjo, vendar sama nisem bila ravno zadovoljna z vsoto Erasmus štipendije, ki ni pokrila niti mesečnih stroškov najemnine. Še vedno pa je vsaj nekaj bolje kot nič. Vsem bodočim Erasmus študentom svetujem, naj čim bolje izkoristijo to enkratno izkušnjo, ki zna marsikomu pozitivno spremeniti življenje ali pa vsaj marsikatera prepričanja.

Branka Vulič,
Erasmus študentka

Pričakujem, da se bo program Erasmus po letu 2013 še naprej nadaljeval, saj omogoča veliko pozitivnega napredka glede širine duha, samostojnosti, strpnosti in spoznavanja drugih kultur in navad. Menim, da je program preveč pomemben, da bi ga lahko krčili oz. združevali v drug program. V prihodnosti pričakujem, da bo Slovenija povečala število izvedenih izmenjav, saj je razlika med številom prijav in dejansko izvedenimi izmenjavami prevelika. Podatki tudi kažejo, da slovenska študentska mobilnost stagnira. Prav tako upam, da bo prišlo do sprememb tudi v načinu podeljevanja dotacij, in sicer, da bi bila višina dotacije prilagojena glede na državo gostiteljico. Ne more biti namreč enakopravnosti v tem, da so vsi deležni sredstev v isti višini, višina sredstev bi morala biti prilagojena glede na dejanski BDP neke države. Menim tudi, da bi se moralo urediti polje sofinanciranja prek drugih virov štipendiranja oz. finančne pomoči, ne pa da je študentom s statusom Erasmus študenta to onemogočeno. Izpostavil bi tudi dejstvo, da v Sloveniji nekatere fakultete še vedno ne priznavajo vseh opravljenih obveznosti, ki jih študent v okviru študijskega sporazuma opravi na instituciji gostiteljici, to pa je najverjetneje tudi razlog, da se študenti ne odločijo množičneje za izmenjavo.

Jakob Bec,
FDV, Erasmus študent na Univerzi
Stockholm

ERASMUS študenti

Od programa Erasmus po letu 2013 pričakujem enako mero zagnanosti (s strani vseh, ki skrbijo za delovanje programa) in možnost opravljanja prakse ali študija v tujini. Glede na vse, kar se je v povezavi s program dogajalo doslej, lahko mirne vesti zapišem, da je organizacija krasna.

Program odpira mnogo vrat in študentom omogoča, da lahko z veliko žlico, glede na svoje želje in potrebe, zajemajo znanje in pridobivajo raznolike izkušnje. Moja lastna izkušnja v okviru opravljanja delovno-studijske prakse na recepciji hotela v Španiji na Majorki je bila z eno besedo – krasna.

Pomoč, nasveti in podpora s strani kolektiva so res navdušujoči. Delo daje pristno izkušnjo bivanja in 'služenja kruha' v turizmu. Po prvih desetih dneh bivanja in dela kot študentka, ki opravlja prakso, z nadvse pozitivno oceno ocenjujem tako organizacijo, nastanitev, hrano ter vse ostalo (informacije, navodila itd.).

Delo v tem okolju smatram kot neprecenljivo izkušnjo za svojo nadaljnjo karierno pot, morda celo kot eno najbolj bistvenih izkušenj za stabilno poklicno pot v sledečih letih.

Morebitne spremembe in dopolnitve programa Erasmus (trenutno še) niso potrebne, saj organizacija in delovanje programa potekata dobro. Edino, kar bi želela predlagati za prihodnost, je (v kolikor bi bilo to seveda izvedljivo) razširitev ponudbe držav v dobro prihajajočih generacij.

Katja Golubič,
študentka VSGT Maribor

ERASMUS študenti

V letu 2010/11 sem dobila čudovito priložnost, da sem zaključek študija francoskega jezika in književnosti lahko opravila v Franciji prek programa Erasmus. S Filozofske fakultete v Ljubljani sem tako odšla v Nantes, kjer sem opravila zadnjih šest izpitov na Univerzi Nantes. To je bila zagotovo najbogatejša izkušnja med mojim študijem, saj sem bila poleg odličnega študijskega programa vseskozi obkrožena s francoskim jezikom in kulturo ter sem tako lahko okrepila svoje znanje francoskega jezika. Od Erasmus programa pričakujem, da se bo še izpopolnjeval in tako omogočal študij v tujini vsem nadaljnjim generacijam študentov, željnim novih izkušenj in izzivov. Edino, kar obžalujem pri programu Erasmus, je, da ne podpira dvopredmetnega študija, saj se študent, ki opravlja dvopredmetni študij na Filozofski fakulteti, lahko odloči le za enopredmetni študij v tujini. Sama poleg francoskega jezika študiram tudi angleški jezik s književnostjo, ki pa sem ga med mojim študijem v Franciji na žalost morala postaviti na drugi tir. Kljub temu je bila to najboljša odločitev, ki sem jo lahko sprejela tekom študija.

Katarina Ule,
študentka FF Univerze v Ljubljani

Želim si predvsem boljšo organizacijo, hitrejše dogovarjanje med posameznimi Erasmus koordinatorji (naša – tuja država). Koristno bi bilo, da bi uvedli spletno stran, kjer bi študenti dobili bistvene informacije, potrebne za posamezno državo. Na podlagi tega bi se lažje odločali glede izbire države in hkrati dobili tudi nek hiter vpogled v državo. Bistvene informacije, zbrane na enem mestu, bi bile predvsem opis države, podatki o sami državi (št. preb., valuta ...), turistične točke, približne cene hrane (trgovine, restavracije), nastanitve, prevozi, ali so ljudje odprti, kakšno je splošno znanje tujih jezikov ... Lahko bi obstajal tudi nek forum, na katerem bi pisali samo o Erasmus izkušnjah, prigodah, potovanju v državo, po državi, o stiku z ljudmi, priporočila, ocene nastanitve, o izobraževanju ... skratka stran, na kateri bi izvedeli, kje lahko dobimo določene ugodnosti za Erasmus študente. V informacije pa naj bi brez dolgovezenja zajeli bistvo, nekako zbrano na enem mestu.

Matej Tomšič,
Erasmus študent

Pričakujem, da bom od tega praktičnega izobraževanja 'kaj odnesel' in da mi bo to v pomoč pri nadaljnji zaposlitvi. Spremembe in dopolnitve z mojega vidika bi morale biti naslednje: boljša organizacija, več vnaprejšnjih informacij o bivanju in delovnem mestu, informacije o ugodnostih, ki jih imamo kot Erasmus študenti (kartice študentov Erasmus), več popustov ter kakšen nasvet več s strani koordinatorjev, več denarja za osnovne življenjske potrebe v tujini – lahko pa bi nam organizatorji priskrbeli nekakšno plačano zaposlitev v času študija. Morda bi bilo za koga zanimivo in koristno tudi, da bi lahko odšel na Erasmus izmenjavo samo za en mesec.

Andrej Moric,
Višja lesarska šola Maribor, smer oblikovanje materialov

Moja izmenjava prek programa Erasmus je bila polna novih izkušenj, poznanstev, kulturnih raznolikosti ter takšnih in drugačnih dogodivščin. Celo študijsko leto sem preživel v mestu Porto na Portugalskem, kjer sem študiral in opravljal študijsko prakso na Instituto Superior de Engenharia do Porto. Sprememba okolja in širjenje obzorij v tujini je za današnje študente izredna priložnost, ki jo moramo s pridom izkoristiti, saj so takšne izkušnje v času študija edinstvene in trenutno dokaj lahko dostopne. Moj študij v tujini je potekal v portugalsčini, zato je lahko predhodna jezikovna priprava zelo koristna. Moja generacija študentske izmenjave ima veliko prednost v zelo raznoliki izbiri destinacij in programov izmenjave in dobri finančni podpori s strani štipenditorja. Po zaključku generacije Erasmus leta 2013 jaz sicer ne bom več študent, bi pa bilo koristno, da bi se izmenjave programa Erasmus ohranile in se še bolj ukoreninile v zavest študentov kot izjemna življenjska priložnost. Ker je Evropa zelo raznolika, pustijo različne destinacije izmenjav edinstven življenjski in kulturno-izobraževalni vtis, ki pa je tudi odraz kakovosti organiziranosti dogodkov in skupnosti študentov Erasmus v konkretni državi in ponekod pušča še mnogo priložnosti. Marsikaj se še lahko nadgradi in spremeni v programu Erasmus, kar se tiče izbire držav, finančne pomoči, izbire in izvedbe programov. Upam, da bo to še bolj spodbudilo študente k odločitvi za izmenjavo.

Jože Marko Šmid,
študent 3. letnika Visoke šole za varstvo okolja

ERASMUS študenti

Program Erasmus naj postane realnost še večjega števila študentov. Njihova mednarodna izkušnja mora biti v večji meri priznana na domači univerzi – morda se na ta način lahko pokrije izbirne predmete ali pa se kako drugače izkoristi znanje, ki ga pridobijo v tujini. V tem trenutku je ta aspekt mnogo premalo izkoriščen. Dobro bi bilo tudi, če bi bila študentom omogočena večkratna izmenjava – lahko večkrat za krajše obdobje. Tako bi enkratna izkušnja prerasla v trajno sodelovanje.

V splošnem pa naj 'gospod Erazem' še naprej deluje tako kakovostno kot doslej. Smer je prava – uspeh zagotovljen!

*Tina Šlajpah,
Erasmus študentka*

Po mojem mnenju bo Erasmus program v prihodnje še bolj razširjen in priljubljen med študenti. Vsaka tuja izkušnja oz. razširjeno obzorje pride prav pri iskanju službe, pri reševanju težav na delovnem mestu kot tudi na osebnem področju. Z mobilnostjo se precej izboljša znanje tujega jezika, ki ni več omejeno le na vsakodnevne zahteve, temveč tudi poglobljeno glede bolj specifičnih tem. Je priložnost, da se mladi sami poskušamo postaviti na noge, ne da nas bližnji – po domače rečeno – vodijo za rokico, da opravimo vse uradne zadeve ter se postavimo sami zase. Od programa pričakujem, da opogumi tudi ostale študente, torej mlajše generacije k mobilnosti, da izkoristijo to lepo in ugodno priložnost, o kateri še nisem slišala nič slabega. Na ta način si širimo krog poznanstev ter življenjske izkušnje, ki nam lahko pridejo še kako prav.

*Janja Mikolič,
Erasmus študentka*

Še vedno nekako ne morem verjeti, da sem v poletnem semestru študijskega leta 2010/11 tudi sama sooblikovala t. i. novonastajajočo evropsko identiteto zaradi vključitve v glavni program mobilnosti Evropske unije – Erasmus ter s tem okusila prednosti Unije: svobodo gibanja, več možnosti izbire predmetov, študija (tudi bodočega), prenos znanja v prakso, povezovanje z enako mislečimi na določenih institucijah z namenom bodočega sodelovanja, več možnosti zaposlitve itd. Zaradi številnih pozitivnih izkušenj in same usmerjenosti programa Vseživljenjsko učenje si upam trditi, da se bo s strani nove generacije znotraj programa Erasmus po letu 2013 povečalo število študentskih izmenjav za daljši čas, kar bo vključevalo tudi diplomu v tujini. S strani programa je pričakovati utečeno prakso (morebitno obvezno mobilnost?) z jasnejšimi vzporednicami in mrežo med izobraževanji ter nadaljnje financiranje njenih udeležencev.

*Mojca Perkon,
absolventka slovenistike na UNG*

Danes je za Slovenijo še vedno presenetljivo, da preživiš daljše obdobje v tujini. Menim, da bo to v prihodnosti del študija in del življenjske poti vsakega posameznika. Potreba po znanju jezikov je iz dneva v dan večja, še bolj pa izkušnje, ki si jih nabereš v obdobju, ki ga preživiš zunaj domačega okolja in t. i. 'varnega zavetja'. Tudi delodajalci bodo vedno bolj pozorni na tovrstne izkušnje, saj pričajo o samostojnosti, prilagodljivosti in dodatnem znanju. Od programa Erasmus v prihodnosti pričakujem širšo ponudbo fakultet

in predvsem podjetij, saj je baza v tem trenutku zelo skopa in je posameznik velikokrat odvisen od lastne iniciativnosti. Pričakujem tudi vključitev nekaterih drugih (evropskih) držav, ki niso članice EU. Erasmus program naj prinese tudi boljše povezovanje fakultet in univerz ter navsezadnje podjetij, ne samo na nivoju študentskih izmenjav, temveč tudi v obliki projektov in raziskovalnega področja. Poleg tega se nadajam večje odprtosti študentov teh generacij in posledično manj nestrpnosti, rasizma in drugih negativnih čustev do tujcev in drugačnih ljudi.

*Maša Flisar,
Biotehniški izobraževalni center Ljubljana,
Višja strokovna šola,
Erasmus študentka na mobilnosti za prakso*

ERASMUS osebje

Drugi semester 4. letnika sem opravljal na izmenjavi v Švedskem mestu Malmö. To je bila edinstvena izkušnja, ki je ne bom nikoli pozabil. Program deluje fenomenalno na vseh področjih. Edini izboljšavi, ki bi jo želel v prihodnosti, sta 'papirologija' in pa boljše razporejanje štipendij s strani naše institucije. Ne potrebujemo na primer enake vsote denarja za življenje, če smo na Švedskem ali pa v Bratislavi. Dobro bi bilo tudi večino 'papirologije' prestaviti na splet, kamor v 21. stoletju tudi sodi. Želel bi še poudariti, da je zelo pomembno, da se ta program oglašuje, kolikor je to pač možno, saj so (vsaj glede na moje izkušnje) Slovenci preplašeni pri soočanju z novimi izzivi in s študijem v tujini, za kar pa ni osnove, saj je to res najlepša izkušnja in po mojem mnenju tudi zelo poučna. Torej, bodoči Erasmus študenti, ne bojte se, lepo vam bo!

*Samo Tuma,
Erasmus študent*

Pričakujemo, da se bo program nadaljeval z vsemi štirimi tipi mobilnosti in bo dosegljiv še večjemu številu študentov in zaposlenih. Po našem mnenju bi bilo treba zvišati višino Erasmus dotacij na raven, ki bi bila primerljiva z drugimi programi izmenjav, kot so CEEPUS, Erasmus Mundus (ti sedaj predstavljajo neke vrste konkurenco programu Erasmus Mobilnost). Prav bi tudi bilo, da bi lahko študenti koristili status Erasmus študenta pri študiju in praksi v tujini po enkrat na vsaki stopnji bolonjskega programa.

Na nacionalni ravni bi morali zagotoviti možnost izvajanja predavanj v angleškem jeziku za Erasmus študente in urediti sistem nagrajevanja izvajalcev študijskega procesa za dvig motivacije predavateljev.

Pri izvajanju študentske mobilnosti bi morali poenostaviti administrativne postopke (manj originalnih dokumentov, pomoč elektronskih medijev ...). Izkušnje študentov, ki so že bili na Erasmus izmenjavi v tujini, bi morale biti javno dostopne vsem študentom, ki se zanimajo za izmenjavo na določeni instituciji v tujini (obstoječi vprašalnik, ki ga morajo študenti izpolniti po koncu izmenjave in poslati na CMEPIUS, ne zahteva niti podatka o tem, na kateri instituciji je študent v tujini študiral ...).

Prav tako predlagamo, da bi CMEPIUS vsa pravila izvajanja programa Erasmus Mobilnost zbral v sporazumu o finančni dotaciji. Trenutno predstavljajo sestavni del sporazuma o dotaciji posebni in splošni pogoji (ki so objavljeni na spletni strani in se torej lahko sproti spreminjajo) in eni imajo prednost pred drugimi ... za izvajalca je tako včasih težko izluščiti, katera pravila (predvsem finančna) so verodostojna.

*Lidija Sosič,
Erasmus institucionalna koordinatorica
Univerza v Mariboru*

Od programa pričakujemo predvsem:

- da bodo mesečne štipendije višje,
- da bi bile enotne glede na države destinacije,
- da bi matične institucije pravočasno prejele sredstva nacionalne agencije in bi jih študenti lahko prejeli še pred odhodom,
- da bi se morda v shemo vključila tudi Rusija,
- da se povečajo sredstva za organizacijo mobilnosti, tudi če institucija zaprosi za dodatna sredstva zaradi izvedbe dodatnih mobilnosti,
- da mobilnost zaposlenih na višjih šolah z namenom poučevanja ni obvezna zgolj na instituciji nosilki EUC (v gostinstvu in turizmu mnoge prestižne zasebne ugledne šole nimajo EUC).

Predlagamo naslednje:

- da v enem poletju ni dveh finančnih shem in da se pogodbeno leta koledarsko ujemajo s študijskim letom,
- da so študenti višjih strokovnih šol (izjemen pomen praktičnega izobraževanja) upravičeni do mobilnosti z namenom prakse dvakrat, z namenom študija pa enkrat,
- da se bolj izpostavi delo koordinatorjev,
- da EUC za mobilnost zaposlenih na višjih šolah ni pogoj.

*Nataša Artič,
vodja mednarodne pisarne in praktičnega
izobraževanja, VSGT Maribor*

Visoka šola za varstvo okolja je novoustanovljeni visokošolski zavod. Ustanovljena je bila v letu 2007 in je šele na začetku svojega delovanja. Že v letu 2007 smo pridobili standardno listino EUC in jo v letu 2008 nadgradili z razširjeno zato, da je omogočila že prvi generaciji naših študentov študij in/ali opravljanje študijske prakse v tujini. V letih od 2008 do 2011 smo prvič sodelovali v programu VŽU – v različnih podprogramih, kot so Norveški finančni mehanizem, Erasmus in drugi. Izkušnje so izjemno dobre, pozitivne za udeležence izmenjav, za šolo pa tudi, saj to pomeni tudi priložnost, da se promovira v evropskem prostoru. Brez programa Erasmus in drugih programov VŽU bi veliko težje (če sploh)

omogočili našim študentom ter visokošolskim učiteljem, znanstvenim delavcem in strokovnim sodelavcem možnost izkušnje študija in/ali prakse, poučevanja in usposabljanja v tujini. Zdi se nam pomembno, da se programi VŽU z novo generacijo nadaljujejo, nadgrajujejo, saj ponujajo možnost širjenja idej, inovacij, dobrih praks in podlago za dejansko delovanje prostega pretoka blaga, storitev in trga dela v Evropi. Predlagamo izpopolnitev primerljivosti visokošolskih študijskih programov sodelujočih držav in inštitucij, kar bi nam omogočilo lažjo odločitev za izbiro mobilnosti in kasneje njeno vrednotenje. V pomoč bi bil preglednejši nabor visokošolskih institucij ter drugih organizacij, ustanov in podjetij s sorodnimi študijskimi programi.

*mag. Milena Pečovnik,
direktorica Visoke šole za varstvo okolja*

Program Erasmus naj se nadaljuje tudi po letu 2013. Izmenjava naj bi v prihodnosti postala del izobraževalnega procesa tako za dobre in tiste manj dobre študente. Žal pa velikih sprememb v dvigu števila izmenjalnih študentov z namenom študija ne pričakujem. Morda pa bomo beležili porast števila izmenjav na področju praktičnega usposabljanja. Z zadovoljstvom ugotavljam, da je bilo preteklo Erasmus obdobje dobro, dosegli smo reciprociteto v številu prihajajočih in odhajajočih študentov, za kar smo si prizadevali vsa leta, odkar v programu sodelujemo. V novi generaciji pričakujem večjo dostopnost vključevanja v program tudi za vse tiste, ki se zaradi omejenih finančnih sredstev ne vključujejo v izmenjave, večjo sistemsko podporo pri izvajanju programa tako znotraj institucije kot tudi zunaj institucije in večji poudarek na izmenjavah izven evropskega prostora. Za doseg te ciljev bo morala država Slovenija urediti zakonodajo tako, da bodo postopki pridobivanja soglasij in dovoljenj poenostavljeni.

*Katja Cerjak,
Služba za mednarodno sodelovanje
Univerza v Ljubljani*

LEONARDO DA VINCI

S programom Leonardo da Vinci sem se srečal takoj na njegovem začetku. Na Centru RS za poklicno izobraževanje smo imeli Nacionalno koordinacijsko enoto programa LdV in bili v drugi polovici devetdesetih močno vpeti v aktivnosti za uvajanje programa, vse dokler ni bil ustanovljen CMEPIUS. Kot član nacionalne komisije za program LdV pa se že več let ukvarjam z razpisi programov LdV na področju poklicnega izobraževanja, s predlogi prijavljenih projektov na področju mobilnosti, s spremljavo vzpostavljenih partnerstev v razvojnih projektih in z rezultati projektov za prenos inovacij.

Vsekakor pričakujem, da se bodo programi Evropske komisije za spodbujanje vseživljenjskega učenja nadaljevali in da bo EK programu Leonardo da Vinci tudi v prihodnje namenjala potrebna sredstva. Predvsem projekti mobilnosti, ki tudi v sedANJI generaciji programa LdV predstavljajo največji delež, morajo omogočati predvsem mladim, da se že v teku izobraževanja in usposabljanja srečajo z vrstniki iz evropskih držav, spoznajo drugačno

kulturo in drugo učno in delovno okolje. Tudi izkušnje, ki jih lahko z izmenjavami pridobijo učitelji in strokovni delavci v poklicnem izobraževanju, so dragocene. Zato upam, da bodo ukrepi EK tudi v prihodnje spodbujali mobilnost, ohranili pa tudi podporo partnerstvom pri razvojnih in inovativnih projektih, iz katerih lahko koristna spoznanja pridobi celotno poklicno in strokovno izobraževanje.

Težko je govoriti o spremembah, še preden zaključimo in ovrednotimo rezultate tretje generacije programa LdV. Uspešno sodelovanje v projektih bi v nacionalnih okoljih morali nagraditi kot referenco kakovosti šole, zavoda oziroma organizacije, ki je sodelovala. K sodelovanju v projektih LdV bi morali pritegniti sleherno organizacijo na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja. Posameznik naj bi imel korist, ko se bodo pridobile kvalifikacije, pa tudi posamezna znanja, spretnosti in kompetence s pomočjo Europassa vrednotile pri zaposlovanju doma ali v tujini. Program Leonardo da Vinci mora ostati in postati priložnost za vsakogar! Kako to brez prevelikih birokratskih ovir uresničiti v praksi, pa je izziv za prihodnost.

*Vladimir Tkalec,
član Nacionalne komisije programa
Evropskih skupnosti VŽU Leonardo da
Vinci*

Glede na to, da je vpis v program ekonomski tehnik slabši, je z vidika privlačnosti programa in možnosti pridobitve dodatnih kompetenc udeležencev v mednarodnih projektih še posebno pomembno, da tem dijakom omogočimo udeležbo v projektih programa LdV in mogoče to navedemo celo kot nacionalno prioriteto.

Predlog: sodelovanje tujih strokovnjakov – izobraževalcev – vodij delavnic (na šolah v Sloveniji) v okviru pouka in vzpostavitve mreže kompetentnih izvajalcev, ki bi izkušnje tujih poslovnih okolij prenesli v Slovenijo, tudi v luči evropske dimenzije in prenovljenega programa, ki je usmerjen bolj v praktični pouk.

Neprijetno dejstvo: (ne)usklajenost pričakovanih organizacij pošiljateljic in organizacij prejemnic glede sprejemljivih stroškov (pogosto so org. prejemnice predrage, npr. VB). Koristna bi bila mreža dobrih (in slabih) prejemnic oz. praks z izkušnjami naših šol in drugih organizacij.

Potreba: zmanjšanje števila in poenostavitev administrativnih opravil in dokumentov.

Pričakovanje: možnost prenosa sredstev med različnimi postavkami in hkrati vsi predloženi računi ipd. dokumenti kot dokaz (razen pri vodenju, kjer je to težje) porabe sredstev po postavkah.

Želja: poenostavljena prijava (vsebinski del), saj so si nekatere točke preveč podobne.

*Igor Gruden,
Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica*

LEONARDO DA VINCI

Kot udeleženka projekta Leonardo da Vinci pričakujem veliko, predvsem pa delovno mesto v Sloveniji. Menim, da imam prednost pred ostalimi iskanci zaposlitve, saj sem s to delovno izkušnjo pridobila veliko, tako na področju organizacijskega znanja, socialnih znanj kot znanja tujega jezika. Postala sem bolj samozavestna, samoiniciativna in prilagodljiva na spremembe, predvsem s kulturnega vidika. Glede sprememb/dopolnitev programa za novo generacijo priporočam predvsem boljše zavarovalne pogoje, kar je mišljeno kot sodelovanje z zavarovalnicami, ki bi udeležencem lahko ponudile ugodnejše zavarovanje v tujini. Predlagam tudi boljše sodelovanje z Urdom za delo, saj menim, da so uradi po Sloveniji premalo obveščeni o programih v sklopu Evropske unije. Prav tako je v Sloveniji premalo ozaveščenosti glede tega projekta in predvsem premalo sredstev/pošiljajočih organizacij za vse, ki so zainteresirani. Pojavlja se tudi diskriminacija regij. Pa tudi za sam projekt oziroma opravljanje prakse bi priporočala daljše obdobje, 26 tednov je za nekatere, ki so zagnani in motivirani, lahko prekratko. Predlagam pomoč pri iskanju jezikovnega tečaja, saj je zelo težko najti organizacijo/šolo za učenje jezika. Sama sem imela precej težav, kajti na Portugalsko sem prispela decembra, vsi tečaji pa so se začeli že septembra.

Metka Mataič,
diplomantka

Pričakujem njegovo nadaljnje delovanje, korektno in kakovostno, kakršnega smo bili deležni mi. Država bi lahko namenila več finančnih sredstev za to vrsto izobraževanja. S tem bi pripomogla k podaljšanju bivanja in izobraževanja v tujini. Smiselno bi bilo razmišljati o večjem številu udeležencev. Zaradi hitrega razvoja posameznih držav in vse večjega povezovanja med različnimi državami bi se lahko v košari že obstoječih držav pojavile kakšne nove, morda bolj eksotične destinacije. Želja mladih je gotovo priti v stik z različnimi kulturami, z jeziki, običaji. S sodelovanjem in povezovanjem mlajših generacij bi se izboljšali tudi splošna razgledanost ter odnosi med sodelujočimi državami. Leonardo da Vinci je program, ki udeležencem omogoča nepozabno življenjsko izkušnjo na področju znanja in druženja. Je ključ, ki nam odpira vrata v svet neznanega, zato sta obstoj in financiranje tega programa pomembna za vse nadaljnje generacije.

Tim Milič,
dijak

Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo iz Ljubljane črpa evropska finančna sredstva za mednarodno delovanje učiteljev in dijakov že vrsto let. LdV Mobilnost je nagrada za dijake, ki v pozitivnem smislu izstopajo iz povprečja šole, ki so sposobni, vestni in komunikativni. Ker šola izobražuje za štiri poklice, so doslej izbirali dijake posamezni strokovni aktivisti. Ti so tudi določali pravila za izbiro dijakov, ki so se prijavi za opravljanje praktičnega usposabljanja v tujini. V zadnjem letu pa je med učitelji dozorela misel, da pripravijo skupna in poenotena pravila za izbiro dijakov vseh štirih strokovnih usmeritev, ki bi želeli v času šolanja nekaj tednov preživeti v tujini in se tam izobraževati. S temi pravili, ki jih je pomagalo sestaviti okoli 15 učiteljev, bo šola stopila v novo generacijo vseživljenjskega učenja.

SŠFKZ se v zadnjih letih vedno bolj načrtno vključuje v iskanje novih partnerjev in tako gradi mozaik znanstev v tujini ter prinaša nova znanja iz tujine. Iz programa LdV Mobilnost dela prve korake tudi v program LdV Prenos inovacij, trenutno kot ena od partnerskih šol pod vodstvom in mentorstvom bolj izkušenih finskih partnerjev.

Da bi lahko uspešno delala in gradila evropsko mrežo prijateljstva in sodelovanja, pa se šola zaveda, da mora najprej v svoje učitelje in dijake vgraditi prepričanje, da so mednarodni stiki pomemben del delovanja, da šola potrebuje širši okvir delovanja in da v 21. stoletju ne more obstati kot samozadostna ustanova. V prihodnjih letih bo treba še bolj usmeriti pozornost na to dejstvo.

Od CMEPIUS-a – programa LdV pričakujemo nadaljnjo podporo pri izvajanju mednarodnih aktivnosti, zanimive delavnice kot pomoč pri izvedbi mednarodnih dejavnosti ter srečanja, na katerih bodo koordinatorji in udeleženci projektov med seboj izmenjavali predloge, mnenja in izkušnje. Seznanjanje z novostmi je vedno koristno, njihova morebitna implementacija pa je mogoča le s prilagoditvijo domačemu okolju, tako da direkten prenos ni smotrna naložba v kakovostnejšo prihodnost.

Vanda Trdan,
koordinatorica za mednarodno sodelovanje,
Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in
zdravstvo

LEONARDO DA VINCI

Industrijsko razvojni center za usnjarsko in obutveno industrijo sodeluje v projektih VŽU kot organizator vrste strokovnih, a neformalnih izobraževanj za potrebe slovenske usnjarske in obutvene industrije. Slednja se sooča s težavami, ker v Sloveniji zaradi ukinitve srednješolskih in višješolskih izobraževalnih programov ne obstaja več formalno izobraževanje za te vrste strokovnjakov.

Svoja pričakovanja do programa VŽU po letu 2013 lahko strnemo v naslednje točke:

- Program naj še najprej podpira dobre izobraževalne projekte, ki so namenjeni podpori zahtevam sodobnih delovnih mest in procesov ne glede na panogo ali strokovni profil. Osnova ocene naj bodo kakovost projekta, rezultati in učinki.
- Želimo si večjo mednarodno odprtost programa, kar pomeni, da bi v projektih kot partnerji lahko sodelovala tudi podjetja iz ZDA, Avstralije, Indije, z Japonske, s Kitajske in drugih velikih gospodarstev. S tem bi dosegli večji globalni pretok znanja in hkrati pridobili dostop do dragocenih virov znanja izven evropskih okvirov, kar je še zlasti za mlade in mobilne ljudi zelo pomembno.

- Koristna bi bila administrativna poenostavitev programa z osredotočenjem na dosežene cilje in rezultate bolj kot na izvedene aktivnosti. Koordinator projekta bi se s pogodbo zavezal, da bo pripravil določene izobraževalne produkte in z njimi dosegel jasno opredeljene rezultate, na osnovi česar bi bila odobrena vnaprej določena subvencija z bistveno manjšo administrativno obremenitvijo koordinatorjev in partnerjev projekta.

Matej Peternelj,
vodja centra IRCUO

Po letu 2013 pričakujemo nadaljnji razvoj programa VŽU v smeri širše diverzifikacije upravičenih dejavnosti s področja izobraževanja, mobilnosti, kulture. Morda bi bilo dobro povezati usposabljanje s trgom dela tako, da bi s posebnim podprogramom usposabljali tudi na delovnih mestih. Hkrati vidimo velik potencial tudi na preseku polj izobraževanja/usposabljanja in kulture. Kot družba znanja (Evropa znanja?) bi lahko vzpostavili program VŽU kot eno ključnih platform za prenos znanja v prakso.

Program je že doslej vzpostavil dobre mehanizme spodbujanja vseživljenjskega učenja in upamo, da bodo tudi v novi finančni sliki ustrezno podprti.

Andrej Urbanc,
Zavod SCCA – Ljubljana

COMENIUS

Od programa VŽU po letu 2013 pričakujem v prvi vrsti, da bo še naprej sledil svojim ciljem in povezoval mlade v Evropi z njihovimi vrstniki v vseh življenjskih obdobjih. Zame je bila še posebno dragocena izkušnja spoznavanja druge evropske kulture, ki jo je moč spoznati le prek zelo osebnega in dolgotrajnega stika, ne le na ravni znancev, temveč na bolj intimnem nivoju vsakodnevnega delovnega kolektiva. Po drugi strani pa sem dobila vtis, da bi ti programi (osebno imam izkušnjo le s programom Comenius asistenti) v bodoče lahko malce raziskali potrebe njihovih kandidatov (v mojem primeru šol in bodočih asistentov) ter izhajali bolj iz 'prakse', saj so v nekaterih primerih teoretični predlogi nacionalnih agencij v praksi neizvedljivi. Kot primer lahko navedem predlog, da bi nekaj ur nejezikovnega predmeta poučevali v maternem jeziku asistenta, čeprav se ta jezik na šoli ne poučuje. Se pa po drugi strani strinjam z načelom, da asistent ne poučuje le jezika, čeprav je za mnoge šole to lahko napor.

*Jožica Boštic,
Comenius asistentka*

V letu 2010/2011 sem bila udeleženka akcije Comenius asistenti v Belgiji. Dodeljena sem bila osnovni šoli Ecole Notre Dame Jumet v mestu Charleroi. Asistirala sem pri pouku v vseh razredih in na željo šole sem samostojno poučevala angleščino. Bila sem tudi spremljevalna učiteljica na šolskih ekskurzijah in izletih. Udeležila sem se dveh šol v naravi, tri dni sem z učenci preživela na morju in sedem dni na smučanju v Franciji. To asistentstvo mi je prineslo zelo veliko pozitivnih izkušenj – tako na strokovnem kot tudi na osebnem področju.

V novi generaciji programa VŽU bi pričakovala še več podobnih in še boljših asistentskih izmenjav. Zelo dobrodošlo bi bilo, da bi poleg kontakta mentorja čim prej dobili tudi kontakte bodočih asistentov, ki prihajajo v isto državo, predvsem zaradi druženja in izmenjave izkušenj. Po vrnitvi bi bilo zanimivo obvezno nekajdnevno asistentstvo v šoli v državi asistenta. Tako bi v svoje šole lahko prenesli veliko novih izkušenj. Priporočala pa bi tudi, da bi imeli 'stari' Comenius asistenti možnost ponovnega sodelovanja na Comenius razpisu, saj bi tako lahko to izkušnjo ponovno preizkusili še v kateri drugi državi in si s tem še dodatno obogatili lastne izkušnje. Sama bi se ponovnega asistentstva udeležila z največjim veseljem.

*Matejka Zelenc,
Comenius asistentka*

Pričakujem, da se bo program VŽU po letu 2013 nadaljeval, saj se je po mojih opažanjih komaj dobro prijel. Zaznal sem tudi, da je veliko prijateljev in znancev sedaj bolje obveščenih o vseh ponujenih možnostih kot pred leti, ko sem se tudi sam prvič seznanil z omenjenim programom.

Če bo program res želel slediti svoji ideji o razvoju družbe z vrhunskim znanjem in posledično kakovostnejšimi delovnimi mesti, potem bo moral tudi nekoliko pomesti pred svojim pragom. Podprogram študentskih izmenjav Erasmus je še vedno preveč zabavno-kulturna izkušnja in premalo primarno strokovna. Naj cilj o dvajsetih odstotkih diplomantov evropskega visokošolskega prostora do leta 2020, ki bi preživeli neko določeno obdobje študija ali usposabljanja v tujini, raje zamenja cilj o višji kakovosti študijskega bivanja. Pričakujem, da se bo to uredilo, saj nam statistike že tako maliči preveč ljudi in zadnje mesto, kjer je to potrebno, je v izobraževanju.

*Peter Rutar,
Comenius asistent*

COMENIUS

Po letu 2013, ko se bo ta generacija zaključila, pričakujem, da se bo program Vseživljenjsko učenje še razširil in bo vsak, ki ga zanima določeno področje izobraževanja, lahko izpopolnil svoje spretnosti in pridobil nova znanja, ki mu bodo v korist pri opravljanju njegovega poklica. Še naprej naj bodo odprte možnosti za izmenjavo, sodelovanje in mobilnost med sistemi izobraževanja in usposabljanja v Evropi. Konkretno pa se mi na področju usposabljanja oseb s posebnimi potrebami zdi zelo pomembno, da je dana možnost primerjanja izobraževalnega sistema v Sloveniji z izobraževanjem v tujini.

Prav tako podpiram udeležbo na različnih tečajih v tujini, kjer se lahko dodatno izobrazimo in tako prinesemo v Slovenijo in naš izobraževalni sistem nova znanja, ki bodo pripomogla k višji kakovosti življenja oseb s posebnimi potrebami in prinesla boljše možnosti za izbiro ustreznih terapij.

Od programa pa v prihodnosti tudi pričakujem, da bo nudil veliko možnosti tudi za izobraževanje na področju računalništva in izmenjavo izkušenj na področju uporabe interaktivne table pri pouku.

*Irena Gorenjak, prof. def.,
udeleženka projekta Comenius Nadaljnja
izobraževanja in usposabljanja*

V okviru programa Comenius Šolska partnerstva pričakujemo nadaljevanje in morebitno nadgradnjo že sedaj odlično zastavljenih in organiziranih akcijskih dejavnosti. Želimo si, da bi nam še naprej omogočali projektno delo in mednarodno sodelovanje, ki za naš vrtec vselej pomeni nove izzive, dodatno motivacijo za delo, ustvarjalno vzdušje in omogoča stalno strokovno rast in razvoj. Projektno delo vselej bogati redno vzgojno delo, otrokom nudi dodatne

možnosti za optimalni razvoj, spodbuja sodelovanje s starši in pomaga pri prepoznavnosti vrtca. Vselej nam veliko pomeni tudi dobro sodelovanje z našo nacionalno agencijo ter njena podpora.

Razveselili bi se sodelovanja z državami, ki sedaj niso vključene v Comenius akcije. Na evropski ravni pričakujemo tudi poenotenje meril za prijavitelje oziroma kriterije, ki so enaki in enakovredni za vse, ne glede na to, od kod prihajajo in kje delujejo naši partnerji. Samo na ta način skupaj postavimo ustvarjalna in globalno učeča se skupnost. Želimo si kontinuitete v sodelovanju in možnosti prijave novega projekta že v zadnjem letu tekočega projekta, saj bi na ta način z novim projektom začeli že takoj v sledečem šolskem letu. Projektno sodelovanje želimo vselej omogočiti čim večjemu številu otok in strokovnih delavcev, zato bi bilo prav, da bi jim ponudili tudi nadgradnjo in spodbuden način točkovanja aktivnega sodelovanja.

*Petra Kočar,
koordinatorka projekta Comenius Šolska
partnerstva, Vrtec Jelka*

Zavod za slepo in slabovidno mladino Ljubljana kot edina ustanova v Sloveniji, ki deluje na področju izobraževanja oseb z motnjami vida, želi tudi v prihodnje sodelovati v projektih programa Comenius Šolska partnerstva, saj v tem vidimo idealno priložnost za sodelovanje na strokovnem področju s podobnimi ustanovami v evropskem prostoru. Zato je zelo pomembno, da se tudi v prihodnjem obdobju, torej po letu 2013, področju posebnih potreb nameni zadosti prostora in možnosti.

Pozdraviti je treba tudi relativno enostavno vodenje projekta. Iz izkušenj zadnjega projekta pa bi predlagali, da bi bilo možno črpati določena

dodatna sredstva v primeru, da se v okviru projekta izdajo gradiva trajnejše vrednosti (npr. priročnik), ki niso namenjena zgolj promociji projekta, vsebina pa ne predstavlja predvsem opisa poteka projekta. Tiskanje oz. izdaja na drugih nosilcih informacij lahko predstavlja finančni zalogaj, zaradi katerega dragoceno gradivo ostaja v ožjem krogu in ne pride do pravih nosilcev.

*Marija Jeraša,
koordinatorka projekta Comenius Šolska
partnerstva*

Pričakujem, da leta 2013 Evropska unija ne bo zaprla mošnjička, ampak da se bo program Comenius Šolska partnerstva nadaljeval, tako da bodo tudi bodoče generacije imele možnost doživeti to neverjetno pozitivno mednarodno izkušnjo, ki precej pripomore tako k učenčevi kot k učiteljevi osebni rasti, zrelosti, razgledanosti in znanju.

Pričakujem, da bo v prihodnje še manj birokratskih zadev, tako pri prijavi kot pri oddaji zaključnega poročila, ter da bodo rezultati razpisa znani v krajšem času kot doslej, vsaj do konca junija, ko učitelji načrtujemo delo za naslednje šolsko leto. Želim si, da bi prednost imeli projekti, ki vključujejo tudi mobilnost otrok in ne samo učiteljev. Pričakujem tudi, da bi se v novi generaciji v Comenius partnerstva lahko vključile tudi države, ki še niso v EU, in pa neevropske države. Pričakujem, da bodo v posameznem letu razpisane tudi teme projektov zaradi večje objektivnosti pri izbiri tistih, ki si zaslužijo finančno podporo in s tem realizacijo projekta.

*Tamara Čelhar,
koordinatorka projekta Comenius Šolska
partnerstva,
OŠ Ivana Babiča-Jagra Marezige*

V obdobju 2008–2011 sem se udeležila dveh študijskih obiskov. Prvi je bil meseca maja 2008 na Norveškem, tema pa je bila dokaj splošna – izobraževalni sistem na Norveškem. Drugi obisk sem izbrala bolj ciljno, saj me je zanimalo, kako se drugod po Evropi lotevajo težave inkluzije učencev s primanjkljaji v redni pouk, zato sem se novembra 2010 odpravila v Veliko Britanijo.

Oba študijska obiska sta mi dala veliko novega znanja, izkušenj ter predvsem poznanstev. Menim, da je glavni namen teh obiskov, da širiš svojo socialno mrežo v smislu spoznavanja novih ljudi in bodočega sodelovanja, zato upam, da bo to tudi nadaljnje vodilo študijskih obiskov v prihajajočem obdobju.

V novi generaciji obiskov pričakujem še več tem, ki so pereče v sodobnem izobraževanju, saj izmenjevanje izkušenj s kolegi z najrazličnejših koncev Evrope pomeni boljše razumevanje tematike in težav, s katerimi se srečujemo, ravno tako pa lahko privede do zanimivih zaključkov in rešitev danih težav.

*Klavdija Cerovšek,
SPTS Murska Sobota*

Program Študijski obiski vključuje širok spekter vsebin, ki zajemajo različne vidike vseživljenjskega učenja in ciljne skupine, ki so deležne učnega procesa v različnih fazah življenja. Smiselno bi bilo, da ostane holistični pristop nadaljnja smernica tega programa, seveda ob upoštevanju razmer v družbi in potreb novonastalih ciljnih skupin. Pri tem je treba izhajati iz sodobnih evropskih in nacionalnih usmeritev ter prilagoditi program smernicam, kot so prožna varnost, seznanitev z aktualnimi delovnimi mesti v državah članicah EU ter v programsko ponudbo še bolj vključiti sedanja družbena dogajanja, kot so gospodarska kriza, naraščajoča brezposelnost, polarizacija v družbi.

Z vidika problematike, ki je predmet mojega zanimanja, bi bila zainteresirana za večjo ponudbo programov s področja socialne vključenosti in zagotavljanja enakih možnosti za izobraževanje in usposabljanje najbolj diskriminiranih skupin na trgu dela in v družbi. Raziskave so pokazale, da se marginaliziranost dosedanjih izobraževalno prikrajšanih skupin z leti ne zmanjšuje, ravno nasprotno – se generira in celo povečuje. Intenzivnejša predstavitev primerov dobrih praks nekaterih držav članic Evropske unije, ki se odlikujejo z dolgo tradicijo izobraževanja odraslih in visoko državno podporo (Švedska, Norveška, Danska) ter z odličnimi dosežki na tem področju v zadnjem času (Irska, Estonija), bi bila lahko zelo koristna pri zagotavljanju boljšega dostopa in odpravljanju ovir na tem področju.

*mag. Jasmina Mirčeva,
Andragoški center Slovenije*

Novembra 2010 sem se udeležila študijskega obiska z naslovom Value of Outdoor Learning for active citizenship and sustainable development v Veliki Britaniji. Na omenjenem obisku smo skupaj s strokovnjaki s tega področja prek predavanj, delavnic in diskusij iskali nove možnosti, nova znanja in priložnosti. Izmenjali smo si primere dobrih praks ter izkušnje z institucijami, ki se ukvarjajo s podobnimi dejavnostmi.

Kaj pričakujem od programa Študijski obiski v prihodnje? Program je dobro zastavljen. Temelji na razvoju medsebojnega razumevanja sistemov izobraževanja in usposabljanja ter na izmenjavi izkušenj in dobrih praks in vsekakor si želim, da bi se takšnega obiska udeležila še enkrat. Program je odlično zastavljen, od podanih navodil s strani CMEPIUS-a dalje (zaposleni so pripravljene odgovoriti prav na vsa vprašanja). Organizacija 'mojega' obiska je bila na visokem nivoju ... Resnično si želim sodelovanja z vami tudi v bodoče. Edina sprememba, ki bi bila dobrodošla, je, da bi se lahko udeležila obiska vsako leto.

*Mirjana Jesenek Mori,
udeleženka študijskega obiska*

Od projekta pričakujem možnost za kakovostno izmenjavo strokovnih videnj, stališč ter možnost profesionalnega razvoja kot tudi pridobivanje novih osebnih izkušenj.

Razvoj otrok je povsod enak, izmenjava izkušenj, možnost posredovanja lastnega znanja in veščin, ki jih pridobivamo v posameznih državah in nato izmenjujemo med kolegi, pa pomeni veliko nadgradnjo in izjemno izkušnjo.

V novi generaciji bi si želela več programov, ki bi bili zasnovani na način, da bi strokovni delavec lahko izmenjal tudi pridobljene veščine s področja osebnostnega razvoja.

Tako bi npr. svetovala program, ki bi vključeval posamezne strokovnjake, ki imajo predizobrazbo iz različnih psihoterapevtskih področij (vedenjska terapija, geštalt izkustvena družinska terapija, geštalt

integrativna terapija idr.), morda tudi možnost vključitve v praktično izkustveno delo.

Prav tako bi bilo zame osebno zelo dobrodošlo, da bi imela možnost izmenjave med dvema institucijama, kjer bi se lahko študijsko udeležila bivanja npr. za štirinajst dni kot ravnatelj v določeni šoli. Tako bi lahko poglobljeno analizirali močna področja in dobili nove ideje o razvoju šibkih področij.

Želim si tovrstnih dopolnitev, kjer bi se res lahko dodatno izkusila v specifičnih kompetencah, ki bi jih lahko izbrala.

*Nataša Durjava,
udeleženka študijskega obiska*

Naša organizacija – Zavod za novodobno izobraževanje – deluje predvsem na področju projektov mobilnosti in prostovoljstva, zato se naši predlogi navezujejo na ta del programa VŽU. Spoznali smo, da so ti izjemnega splošnega pomena in prinašajo številne koristi tako posameznikom kot sodelujočim organizacijam in državam ter tako celotni evropski skupnosti. Pozitivni aspekti obstoječega programa VŽU, ki bi jih bilo po našem mnenju treba ohraniti tudi po letu 2013, so:

- enostavnost tehnične izvedbe pri projektih mobilnosti in partnerstev (kot so npr. izračunavanje dotacij, enostavnost vodenja dokumentacije, možnost prilagajanja med izvajanjem projekta ...),
- zagotavljanje 100-odstotnega finančnega kritja za vse projekte mobilnosti,
- zadostna višina sredstev za pokrivanje neposrednih stroškov za udeležence na mobilnosti.

V programu VŽU bi zmanjšali tiste aktivnosti, v katere se vključujejo organizacije neposredno in so same sebi namen. Te v večini primerov ne prinašajo rešitev, ki bi jih bilo mogoče uporabiti oz. implementirati v prakso. V mislih imamo npr. programe partnerskih srečanj ter mobilnosti strokovnih delavcev (predvsem kratkotrajnih, ki trajajo 1–2 tedna) ipd.

Ob našem izvajanju različnih projektov programa VŽU smo prišli do spoznanj, da bi bilo povsod treba dati večji poudarek širšemu razumevanju namena mobilnosti. Ta vpogled v veliki meri manjka celo izvajalcem projektov, kaj šele širši javnosti. Sobivanje in sodelovanje ljudi v različnih in nepoznanih kulturnih okoljih ključno prispeva k zblizovanju med ljudmi in izmenjavi znanja in izkušenj. Medsebojno razumevanje in spoštovanje pa je edini temelj, na katerem lahko gradimo skupno, miroljubno eksistenco sodobnega sveta.

*Sonja Markič,
Zavod za novodobno izobraževanje,
koordinatorka projekta Grundtvig Učna
partnerstva*

Od nove generacije programov VŽU pričakujem, da bo financiranih več projektov na leto (na primer delavnic, asistentov, učnih partnerstev), tudi če se pri tem dodeljena sredstva na projekt znižajo. Na takšen način bi lahko ugledalo luč več dobrih projektov. Menim, da bi bilo v novi generaciji VŽU dobrodošlo, da bi lahko nekatere akcije (npr. Grundtvig delavnice) prijavljali pogosteje, npr. vsaki dve leti in ne na vsaka tri leta kot doslej.

Prav tako menim, da bi bilo treba ponovno preučiti višino dodeljenih sredstev glede na lokacijo izvedbe programa oz. projekta. Dodeljena sredstva na primer ponekod presegajo osnovne stroške bivanja, prehrane in izvedbe programa, po drugi strani pa v nekaterih državah ne zadoščajo za racionalno upravljanje projekta. V programih VŽU nove generacije pričakujem, da bodo prijavitelji postopki ostali na sedanjih stopnjah in da se izbirni procesi ne bodo zaostrovali v obliki zahtevnejših birokratskih pristopov.

*Rok Vukčević,
Grundtvig asistent*

Menim, da trenutna generacija programa VŽU vzpostavlja in gradi dobre temelje za uresničevanje vseživljenjskega učenja in usposabljanja različnih posameznikov in skupin. Ob sprotnem razvoju in rasti z različnimi akcijami v okviru posameznih stebrov sektorskih programov omogoča paleto različnih možnosti za potencialne udeležence, s podpornimi delavnicami pa omogoča udeležencem, da lažje pripravijo svoje potovanje in uredijo potrebno dokumentacijo. Za program VŽU si vsekakor želim, da se razvija naprej in se po letu 2013 nadaljuje z novo generacijo, ki bo programsko in vsebinsko pestra, finančno dopolnjena ter še bolj fleksibilna. Možnost fleksibilnosti vidim v smislu prerazporejanja že odobrenih sredstev med različnimi postavkami (potovanje, bivanje) ter upoštevanja kilometrine v stroških potovanja. Finančna nadgradnja programa pa bi omogočila udeležbo večjemu številu interesentov ter pomenila manjšo finančno omejitev v okviru posameznega programa.

*Barbara Selan,
Zavod Zarja*

Od programa Vseživljenjsko učenje po letu 2013 pričakujem, da bo še naprej služil svojemu namenu, in sicer omogočanju možnosti izobraževanja in izpopolnjevanja na različnih področjih – tako mladim kot tudi starejšim generacijam. To je edinstvena priložnost za posameznike in organizacije, da vstopijo oz. imajo možnost usposabljanja z določenega strokovnega področja, ki je zaradi svoje specifičnosti omejeno na določeno geografsko in/ali časovno dimenzijo, in tako pridobljeno vrhunsko znanje prenesejo v našo državo Slovenijo. S tem lahko širimo znanje, sposobnosti in zmožnosti na vso zainteresirano in želeno ciljno populacijo, ki drugače te priložnosti ne bi imela, in s tem prispevamo k razvoju družbe kot takšne, njenih družbeno-socialnih odnosov, trajnostnega razvoja in na splošno gradimo boljšo prihodnost za prihodnje generacije, ki jim bo s pomočjo tovrstnih programov lažje dosegljiv skupni cilj – postati družba znanja, tolerantnosti in razvoja.

V novi generaciji programa pričakujem še večjo fleksibilnost pri izbiri dobrih predlogov in ciljnih organizacij, ki takšna znanja ponujajo, ter morda pri izbiri oz. širitvi geografskega področja (izven EU), kamor se potencialni prijavitelji lahko prijavijo na izobraževanje oz. usposabljanje.

*Tamara Trobentar,
udeleženka akcije Grundtvig Nadaljnja
izobraževanja in usposabljanja*

Norveški finančni mehanizem

Države Norveška, Islandija in Lihtenštajn so leta 2004 vzpostavile programa Finančni mehanizem EGP in Norveški finančni mehanizem za podporo socialne in ekonomske kohezije v razširjenem evropskem gospodarskem prostoru. V okviru teh dveh mehanizmov je bil s strani CMEPIUS-a izveden Slovenski štipendijski sklad SI0034.

Namen sklada je bila podpora mednarodnemu sodelovanju, transnacionalnim partnerstvom in izvajanju mobilnosti za povečanje internacionalizacije visokega šolstva in raziskovalne dejavnosti v Sloveniji v sodelovanju z državami EGP (Islandija, Lihtenštajn, Norveška). Program je bil namenjen vsem akademskim področjem in je vključeval več različnih tipov mobilnosti. V okviru programa je bilo za mobilnosti porabljenih 689.588,50 EUR, izvedenih pa je bilo kar 359 mobilnosti. Projekt je potekal dve leti – od aprila 2009 do aprila 2011.

Največje število mobilnosti je bilo na Norveško, in sicer 226, sledi Islandija s 97 mobilnostmi, v Lihtenštajn pa so bile izvedene le 3 mobilnosti. V Slovenijo je bilo izvedenih 33 mobilnosti, največ z Norveške (25).

Največ mobilnosti (113) je bilo izvedenih v okviru akcije Študijski obiski, npr. obisk univerzitetnih norveških knjižnic, strokovni ogled geoparka na Norveškem. V okviru akcij Individualna mobilnost za osebe za usposabljanje, poučevanje ali raziskovanje je bilo izvedenih 143 mobilnosti (poučevanje na zdravstveni šoli v Oslu, raziskovanje podobnosti islandske in slovenske literature), najmanj pa je bilo mobilnosti v okviru akcije Izmenjava strokovnjakov, in sicer le dve (dva islandska strokovnjaka s področja varovanja okolja na obisku v Sloveniji). Močno zastopana akcija je bila tudi Individualna mobilnost študentov. Na študij je odšlo 49, na prakso pa 27 študentov. Največ študentov je po vzorcu

odšlo na Norveško, izobraževali ali opravljali pa so prakso na najrazličnejših področjih, kot npr. turizem, strojni inženiring, zdravstvena nega, gozdarstvo.

Na razpis so se prijavljale različne organizacije s področja visokega šolstva in raziskovalnih dejavnosti. Dobra polovica prijaviteljev je bila s področja visokega šolstva, v veliki meri pa so prijavljali po več različnih projektov v okviru več akcij.

Druga polovica prijaviteljev je s področja gospodarstva in raziskovalne dejavnosti, v večini so prijavljali po en ali dva projekta. V okviru Slovenskega štipendijskega sklada SI0034 so tako projekte izvedla podjetja, kot so na primer Rudnik živega srebra iz Idrije, Eko-TCE Tehnološki center za aplikativno ekologijo iz Celja, Nafta-geoterm iz Lendave in še nekatera druga. Podjetja so večinoma izvajala študijske obiske z namenom prenosa dobrih praks na njihovem področju delovanja iz tujine v Slovenijo.

V veliki večini so prijavitelji poročali o izredno pozitivnih mednarodnih izkušnjah, sodelovanje organizacij, ki so izvajale projekte, se je okrepilo in se v nekaterih primerih nadaljuje tudi v okviru novih projektov.

*Ana Stanovnik Perčič,
koordinatorka NFM
CMEPIUS*

Mednarodna konferenca Doseganje ekselence, prva konferenca projekta Zagotavljanje kakovosti v vseživljenjskem izobraževanju

Bled, 24. marec 2011

Konferenca, ki je bila organizirana v okviru projekta nacionalnih agencij Zagotavljanje kakovosti v vseživljenjskem izobraževanju, je izpostavila vprašanje zagotavljanja kakovosti v poklicnem izobraževanju in v izobraževanju odraslih.

Konference se je udeležilo 110 strokovnjakov iz 19 držav. V tematskih delavnicah so diskutirali o kulturi zagotavljanja kakovosti, o krogu kakovosti ter o zagotavljanju kakovosti v formalnem in v neformalnem oz. priložnostnem izobraževanju in usposabljanju. Projekte, ki so bili predstavljeni kot primeri dobrih praks, je kot take izbrala skupina zunanjih ocenjevalcev, ki je pod vodstvom gospe Marie Gutknecht Gmeiner v okviru projekta QALLL pregledala 80 nominiranih projektov iz različnih držav in izmed teh izbrala 42 primerov dobrih praks.

Tekom konference je bil organiziran tudi t. i. projektni sejem, kjer so nekateri projekti predstavili svoja gradiva. Na ta način je bila dana možnost tudi za mreženje in veliko udeležencev je navezalo dragocene stike s kolegi v tujini.

Tematsko srečanje za vrtce

Ljubljana, 28. marec 2011

28. 3. 2011 smo na CMEPIUS-u organizirali tematsko srečanje, ki je bilo namenjeno vrtcem, ki sodelujejo v programu Vseživljenjsko učenje – Comenius in eTwinning oz. bi se v prihodnosti želeli vključiti v mednarodne aktivnosti.

Na CMEPIUS-u prizadevamo za večjo vključenost vrtcev v program Comenius, saj je število vrtcev, ki vsako leto sodelujejo v programu Comenius Šolska partnerstva, izredno majhno (v zadnjih petih letih smo na razpisih za Comenius Šolska partnerstva prejeli le 42 prijav s strani vrtcev, odobrenih pa je bilo 18 partnerstev).

K sodelovanju smo povabili gospo Faniko Fras Berro, vodjo Oddelka za predšolsko vzgojo na Zavodu RS za šolstvo, gospo Nado Verbič, ravnateljico Vrtca Jelka, ki je že vrsto let vključen v program Comenius, ter gospo Silvo Križič, pomočnico ravnateljice Vrtca pri OŠ Polhov Gradec, ki je koordinirala Comenius projekt 'Lepo obnašanje – mavrica, ki nam obarva življenje' v letih 2008–2010 v Vrtcu Idrija. V svojih predstavitvah so vsaka s svojega zornega kota predstavile pomembnost mednarodnega sodelovanja za vrtce.

Več o dogodku si lahko preberete na naših spletnih straneh.

KONFeT 2011 na mednarodni IKT-konferenci SIRikt 2011

Kranjska Gora, 14. oktober 2011

Dne 14. aprila 2011 je v Kranjski Gori potekala šesta **eTwinning konferenca KONFeT**. Letošnja konferenca se je odvijala v novi preobleki, saj je potekala v okviru mednarodne IKT-konference Splet izobraževanja in raziskovanja z IKT – SIRikt 2011.

Dogodek je obiskalo rekordno število učiteljev, strokovnjakov in ljubiteljev IKT. Na skoraj enotedenskem dogodku so udeleženci imeli na voljo pestro paleto plenarnih predavanj in delavnic. V okviru delavnic sta potekali tudi eTwinning delavnici (za začetnike ter nadaljevalna za izkušene etwinerje). V delavnicah smo raziskovali eTwinning Namizje in spletno učilnico TwinSpace.

Osrednji dogodek konference KONFeT je bila podelitev nagrad zlati kabel 2011 najboljšim eTwinning projektom v treh starostnih kategorijah. Nagrade je nagrajenkam predala direktorica CMEPIUS-a Maja Mihelič Debeljak.

Dobitniki nagrade zlati kabel 2011 so:

1. V starostni kategoriji 4–11 let je nagrado zlati kabel prejel projekt **'S knjigo do prijateljev & S prijatelji do knjige – Books make Friends & Friends make Books'**, ki ga koordinira Nelly Tiran, Osnovna šola Kozlezija, Ljubljana.
2. V starostni kategoriji 12–15 let je nagrado zlati kabel prejel projekt **'Kakšno je tvoje nebo? – How is your sky?'**, ki ga koordinira Tatjana Gulič, OŠ Preska, Medvode.
3. V starostni kategoriji 16–19 let je nagrado zlati kabel prejel projekt **'Kontroverznost v kulturi, literaturi in umetnosti – Kontroversje v kulturze, literaturze i sztuce'**, ki ga koordinira Lorena Mihelač, **Šolski center Novo mesto, Srednja šola Metlika**.

Mentoricam, učencem in dijakom nagrajenih projektov iskreno čestitamo!

Comenius Regio konferenca v Bordeauxu

Bordeaux, 11.-12. maj 2011

Comenius teden

Ljubljana, 2.–9. maj 2011

V času Comenius tedna (2.–9. 5. 2011) smo šole in vrtce, ki sodelujejo v programu Comenius, povabili, da na različne načine predstavijo svoje projektne delo in dosežke, ki smo jih objavili tudi na naših spletnih straneh: <http://www.cmepius.si/dogodki/comenius-teden.aspx>.

Hkrati smo organizirali natečaj za najboljši Comenius plakat – lovorika je pripadla plakatu, ki so ga izdelali na OŠ Sladki Vrh in krasi naslovnico tokratnih Priložnosti.

Ob dnevu Evrope, 9. 5. 2011, je Predstavništvo Evropske komisije na Bregu ob Ljubljani organiziralo predstavitveni dogodek aktivnosti, ki potekajo v okviru različnih evropskih programov. Več šol je na stojnicah na zanimiv način predstavilo svoje Comenius projekte (izdelki, plakati), učenci OŠ Vransko – Tabor pa so dogodek še popestrili s svojim plesom in petjem in več kot navdušili vse prisotne in naključne mimoidoče.

11. in 12. maja 2011 je v Bordeauxu potekala prva Comenius Regio konferenca, ki jo je organizirala Evropska komisija s pomočjo francoske nacionalne agencije. Konference se je udeležilo okrog 300 predstavnikov EK, nacionalnih agencij, koordinatorjev Regio partnerstev ter ostalih deležnikov iz vseh evropskih držav, ki sodelujejo v programu Vseživljenjsko učenje.

Konferenca je bila namenjena promociji akcije, ki je še v začetnih povojih, ter iskanju rešitev, kako bi lahko spodbudili sodelovanje in akcijo tudi ustrezno prilagodili aktualnim razmeram. Glede na relativno majhno prepoznavnost akcije ter upad zanimanja v večini sodelujočih držav (ne gre seveda zanemariti gospodarske krize, ki je močno prizadela Evropo) bo treba na tem področju v prihodnje narediti še mnogo korakov.

Seminar v Bruslju

Bruselj, 24.-26. maj 2011

Med 24. in 26. majem 2011 je deset profesorjev iz srednjih šol v Sloveniji (s predstavniki CMEPIUS-a) obiskalo Evropski parlament, eno izmed institucij Evropske unije. Obisk nam je omogočilo predstavništvo Evropskega parlamenta v Sloveniji, ki skrbi za informiranje slovenske javnosti o dogajanju v parlamentu. Na obisku smo se srečali

s slovenskimi evropskinci oziroma z njihovimi asistenti, ki so nam predstavili vlogo poslanca v evropskem parlamentu, področje delovanja in članstvo v odborih. Poleg srečanja s poslanci smo si ogledali tudi tiskovni center parlamenta ter zasedanje enega izmed odborov, podrobneje so nam predstavili delo Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve ter delo Direktorata za zunanje odnose v Evropskem parlamentu. Zadnji dan smo obiskali Stalno predstavništvo RS v Bruslju, kjer sta nas sprejela tiskovni predstavnik in ga. Sabina Melavec, predstavnica področja kulture, šolstva in športa.

Teden vseživljenjskega učenja

Slovenija, 16.-22. maj 2011

Nacionalni koordinator projekta, Andragoški center Slovenije, je že šestnajstič po vrsti v sodelovanju z različnimi ustanovami, skupinami in posamezniki po vsej državi priredil Teden vseživljenjskega učenja. V tednu od 16. do 22. maja 2011, pa tudi izven tega termina (od 1. maja 2011 do 30. junija 2011), so potekale raznovrstne predstavitvene, izobraževalne, informativno-svetovalne, družabne, kulturne in slovesne prireditve na državni in krajevni ravni.

Krovna tema festivala je bila evropsko leto prostovoljstva, prireditelji pa so vlogo vseživljenjskega učenja prikazali tudi z vidika preseganja recesije, bralne kulture, sožitja generacij, uporabe sodobnih medijev, varovanja okolja in ohranjanja tradicij.

Na Tednu vseživljenjskega učenja je sodeloval tudi CMEPIUS. S primeri dobre prakse in z različnimi gradivi smo v Murski Soboti, Zagorju in na Jesenicah predstavili program Vseživljenjsko učenje ter vse ostale aktivnosti, ki jih izvajamo na CMEPIUS-u.

eTwinning kontaktni seminar v Goriških brdih

Kozana, 2.-4. junija 2011

Med 2. in 4. junijem 2011 je v Kozani v Goriških brdih potekal eTwinning kontaktni seminar, namenjen učiteljem in učiteljicam zgodovine in geografije. Na dogodku smo gostili 31 učiteljev iz Slovenije, s Hrvaške in z Madžarske.

Seminar je bila odlična priložnost za navezovanje novih stikov in spoznavanje projektnih partnerjev za projekte v novem šolskem letu.

Tematska delavnica Vrednotenje mednarodne učne mobilnosti na Fakulteti za družbene vede

Ljubljana, 2. junij 2011

Mednarodna učna mobilnost je ena izmed ključnih aktivnosti v različnih podprogramih in aktivnostih VŽU (Comenius, Leonardo da Vinci, Erasmus, Grundtvig in Študijski obiski). Udeležence spodbuja k izboljšanju svojih praktičnih spretnosti in znanj za poučevanje, k izmenjavi strokovnega znanja in izkušenj ter k pridobitvi vpogleda v širše razumevanje izobraževanja, kar pozitivno vpliva tako na posameznika kot tudi na organizacijo. Na tematski delavnici smo gostili 43 udeležencev in 6 vabljenih gostov. Tematska delavnica je bila dobra priložnost za predstavitev različnih izkušenj s področja mednarodne učne mobilnosti, hkrati pa nam je omogočila širši vpogled na pomen in način vrednotenja mednarodne učne mobilnosti na različnih organizacijah.

Posvet na temo doktorskega študija v Sloveniji

Ljubljana, 3. junij 2011

Aktivnosti projekta Nacionalne skupine bolonjskih ekspertov 2009–2011 smo zaključili s Posvetom na temo doktorskega študija v Sloveniji, ki ga je 3. junija 2011 gostila Univerza v Ljubljani, predsedovala pa mu je prorektorica za dodiplomski in magistrski študij ter področje vpisa Univerze v Ljubljani, prof. dr. Julijana Kristl, tudi članica skupine bolonjskih ekspertov.

Posvet je bil organiziran na pobudo članov skupine in se je glede na veliko število udeležencev in izkazano zanimanje ter aktualnost vsebine izkazal za eno vidnejših tematik znotraj projekta.

K sodelovanju smo pritegnili prorektorje oz. vodje doktorskih šol in fakultet za podiplomski študij vseh štirih slovenskih univerz. Prof. dr. Katja Breskvar, predstojnica Doktorske šole Univerze v Ljubljani, prof. dr. Iztok Arčon, dekan Fakultete za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici (oba profesorja sta tudi člana slovenske skupine bolonjskih ekspertov), prof. dr. Dejan Škorjanc, prorektor za študijsko dejavnost Univerze v Mariboru (ki se je skupini priključil za novo projektno obdobje 2011–2013), in prof. dr. Rado Pišot, prorektor za znanstveno-raziskovalno in razvojno delo Univerze na Primorskem/Università del Litorale, so predstavili dosežke na področju izvajanja doktorskega študija, pa tudi ovire, s katerimi so se in se še vedno spopadajo. Podali so tudi predloge za rešitev ovir, kar je potrebno za nadaljnji dvig kakovosti doktorskega študija na slovenskih univerzah.

Udeležence je pozdravil tudi rektor Univerze v Ljubljani, prof. dr. Stanislav Radovan Pejovnik, dr. Stojan Sorčan, direktor Direktorata za visoko šolstvo na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, pa je v nagovoru udeležencem predstavil smernice pri razvoju doktorskega študija v Sloveniji.

Predstavitveni del posveta sta s predstavitvama shem za financiranje doktorskega študija 'Mladi raziskovalci' in 'Inovativne sheme za sofinanciranje doktorskega študija' zaključila dr. Franci Demšar, direktor Javne agencije za raziskovalno dejavnost, in dr. Meta Dobnikar, vodja Sektorja za visoko šolstvo na Ministrstvu za visoko šolstvo.

V diskusiji so panelisti in udeleženci prišli do skupnih zaključkov, ki so skupaj z vsebino in predstavitvami objavljeni na spletni strani dogodka: www.cmepius.si.

Evropska komisija je v juliju 2011 objavila rezultate razpisa za novo generacijo projektov Nacionalnih skupin bolonjskih ekspertov, tokrat za obdobje dveh let in pol, tj. do konca trajanja evropskega programa Vseživljenjsko učenje 2013, katerega del so tudi omenjene skupine ekspertov.

Inclusion seminar v Rimu

Rim, 10. junij 2011

10. 6. 2011 je v Rimu v okviru tematske mreže Inclusion potekal seminar z naslovom Learn and Share ... What can we do together? Dogodek se je osredotočal na identificiranje ovir in iskanje rešitev za večjo inkluzijo znotraj programa Vseživljenjsko učenje ter predstavitev prenosljivih primerov dobrih praks.

V sklopu plenarnega dela so udeležence nagovorili Aviana Burgarelli, direktorica ISFOL-a, Kursat Levent Egriboz, programski direktor za LdV, Grundtvig in Prečne aktivnosti pri Ecorysu, Angelos Agalianos z Evropske komisije ter Tony Geudens iz mreže SALTO-YOUTH.

V okviru seminarja sta potekali dve vzporedni delavnici:

- delavnica 1: Breaking down barriers and widening participation in LLP,
- delavnica 2: Effective dissemination and exploitation of best practice in Inclusion.

Seminarja sta se poleg predstavnic nacionalne agencije Urše Bajželj udeležila tudi direktor zavoda MISSS Ljubo Raičević ter direktorica Ljudske univerze Velenje Brigita Kropušek Ranzinger.

Dodatne informacije o mreži ter seminarju lahko najdete na spletnem naslovu: <http://www.llpinclusion.eu/default.asp>.

Prvo usposabljanje učencev in mentorjev ob odhodu na mobilnost v okviru akcije Comenius Individualna mobilnost učencev

Ljubljana, 27. junij 2011

V okviru akcije Comenius Individualna mobilnost učencev sta obvezni dve usposabljanji za učence in mentorje – ob odhodu na mobilnost in ob prihodu v gostujočo državo. Za izvedbo obeh je zadolžena nacionalna agencija programa VŽU, enkrat v matični državi in drugič v državi gostiteljici. Skupaj z zunanjima sodelavkama, trenerkama Alenko Oblak in Urško Slana, smo uspešno izpeljali prvo tovrstno srečanje ob odhodu učencev na mobilnost. Drugo nas čaka neke v sredini septembra 2011 za učence, ki

prihajajo v Slovenijo, in njihove mentorje. Mentorji so se soočali z obvladovanjem dokumentacije, mentorstvom, reševanjem konfliktov, učenci pa so spoznavali radosti in tegobe dolgotrajne mobilnosti, reševali konfliktne situacije, razmišljali o medkulturnosti ...

9. srečanje Erasmus koordinatorjev

Maribor, 15. september 2011

Vsakoletna srečanja Erasmus koordinatorjev so se izkazala kot zelo koristna in zanimiva priložnost za pregled opravljenega dela, izmenjavo izkušenj in druženje. CMEPIUS nadaljuje tradicijo in je tudi letos organiziral že 9. srečanje Erasmus koordinatorjev. Tema letošnjega srečanja, ki je potekalo 15. septembra 2011 na Univerzi v Mariboru, je bila priprava na mobilnost. Srečanje je imelo tudi vlogo informativno/nadzorno/spremljevalnega sestanka, zato je bilo zaželeno, da se je srečanja udeležil vsaj en Erasmus koordinator s posamezne sodelujoče organizacije, še zlasti tisti, ki so s sodelovanjem v programu Erasmus pričeli v zadnjih dveh letih, saj je srečanje najboljša priložnost za pridobivanje informacij in izkušenj.

Evropsko jezikovno priznanje

Ljubljana, 26. september 2011

V ponedeljek, 26. 9. 2011, je bil evropski dan jezikov. V sklopu dogodkov, ki jih je na ta dan organiziralo Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji, je aktivno sodeloval tudi Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja CMEPIUS, ki je z Ministrstvom za šolstvo in šport že deseto leto zapored podelil **EVROPSKO JEZIKOVNO PRIZNANJE**.

Slavnostna podelitev je potekala 26. 9. 2011 ob 14.00 uri v Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani.

Evropsko jezikovno priznanje je dobila Gimnazija Škofja Loka za projekta 'RUSIJADA – vseslovenski festival šol z ruščino' in 'Jezik, kultura in tradicija'.

Priznanje sta podelila v. d. direktorja CMEPIUS-a mag. Alenka Flander in v. d. vodje Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji g. Andrej Beloglavec, kot slavnostna govornica pa sta nekaj besed povedala tudi g. Roman Gruden, vodja Službe za mednarodno sodelovanje na Ministrstvu za šolstvo in šport, in ga. Bronka Straus, članica Komisije za Evropsko jezikovno priznanje.

Festival za tretje življenjsko obdobje

Ljubljana, 27.-29. september 2011

Cankarjev dom je med 27. in 29. septembrom odprl vrata Festivalu za tretje življenjsko obdobje, ki je letos že enajsto leto zapovrstjo ustvaril prostor za sodelovanje med generacijami, civilno družbo, prostovoljnimi organizacijami, gospodarskimi, akademskimi in političnimi sferami ter s tem poskusil prispevati k trajnostnim medgeneracijskim rešitvam. K sodelovanju so povabili vrtce in šole, da skozi **ustvarjalna dela otrok** pokažejo, kako si predstavljajo prostovoljstvo. Priložnost so ponudili dijakom in študentom, da povežejo svoje teoretično znanje s praktičnim razmišljanjem o pomenu prostovoljnega dela za izboljšanje družbene klime ter izsledke strnejo v **raziskovalnih delih**.

V tematskih parkih pa so podjetja predstavila svoje izdelke, ideje in storitve, namenjene starejšim. Glede na našeto in pester kulturni program, odprte delavnice ter okrogle mize je prav vsak na festivalu našel nekaj zase.

CMEPIUS je na festivalu na razstavnem prostoru s svetovalko in z različnimi gradivi predstavil program Vseživljenjsko učenje ter vse ostale aktivnosti, ki jih izvajamo. Na festivalu smo imeli predavanje o možnostih sofinanciranja prek programa Vseživljenjsko učenje, na katerem smo glavni poudarek namenili podprogramu Grundtvig, ki je namenjen izobraževanju odraslih.

1. srečanje leonardovcev

Ljubljana, 29. september 2011

Na Srednji poklicni in strokovni šoli Bežigrad so se prvič srečali dijaki, ki so bili udeleženi v projektih mobilnosti znotraj programa Leonardo da Vinci. Dijaki so ena izmed glavnih ciljnih skupin, ki jih spodbujajo projekti mednarodne mobilnosti v programu Vseživljenjsko učenje. Od leta 2007, ko se je program začel, je bila več kot 1000 slovenskim dijakom omogočena mednarodna izkušnja v tujini. Tokratno prvo srečanje je bilo namenjeno dijakom srednjih poklicnih in strokovnih šol iz Osrednjeslovenske regije, ki je v projektih že leta tudi najbolj zastopana. Dogodek je dijakom omogočil medsebojno druženje, izmenjavo izkušenj in izpostavitve predlogov in idej za naprej.

eTwinning kontaktni seminar v Trstu

Trst, 5. do 7. oktober 2011

Med 5. in 7. oktobrom 2011 je v Trstu potekal eTwinning kontaktni seminar za učitelje družboslovnih in humanističnih smeri, ki poučujejo dijake, stare 15 in več let. Seminarja so se udeležili učitelji iz Slovenije, Avstrije in Italije. Tema seminarja, ki je potekal v italijanskem jeziku, je bila meja in sodelovanje med sosedskimi državami (z vidika zgodovine, umetnosti, jezika, književnosti).

Mednarodna konferenca ter Grundtvig in Leonardo da Vinci kontaktni seminar »Odrasli s posebnimi potrebami v vseživljenjskem učenju«

Kranjska Gora, 6. do 9. oktober 2011

Med 6. in 9. oktobrom 2011 sta v Kranjski Gori potekala mednarodna konferenca in kontaktni seminar, namenjena povezovanju in mreženju institucij, ki se ukvarjajo z odraslimi s posebnimi potrebami. Dogodek je CMEPIUS organiziral v sodelovanju z ZLUS in Ministrstvom za šolstvo in šport. Tridnevni program se je začel z mednarodno konferenco na temo Odrasli s posebnimi potrebami v vseživljenjskem učenju, kjer so bile predstavljene evropske in nacionalne politike ter dobre prakse programa VŽU in drugih nacionalnih programov. Evropske politike in vključevanje posebnih potreb v projekte programa VŽU je predstavila Ute Haller Block iz Izvršne agencije v Bruslju, stanje in dogajanje na področju oseb s posebnimi potrebami na nacionalni ravni dr. Katja Vadnal iz Zveze sožitje in dogajanje na evropski ravni s poudarkom na primeru Finske Liisa Mesola iz Keskuspuisto Vocational College iz Finske. Drugi in tretji dan pa je potekal kontaktni seminar, na katerem je bilo zasnovanih veliko novih, inovativnih in uporabnih projektov za odrasle s posebnimi potrebami.

Na konferenci se je zbralo preko 150 udeležencev iz kar 22 evropskih držav, med njimi je bilo 80 tujih strokovnjakov s področja izobraževanja odraslih in strokovnjakov s področja oseb s posebnimi potrebami. Na kontaktnem seminarju je sodelovalo tudi 23 slovenskih udeležencev, kar kaže na izredno zanimanje za mednarodno sodelovanje na tem področju. Druženje je potekalo v pozitivnem vzdušju, kar kaže tudi številčnost pripravljenih predlogov projektov. V zaključnem delu smo predstavili kar 12 projektnih predlogov, v pisni obliki jih je nastalo še več. Zadovoljni udeleženci, dobra klima in veliko projektnih predlogov pa so glavni kriteriji kvalitete kontaktnega seminarja.

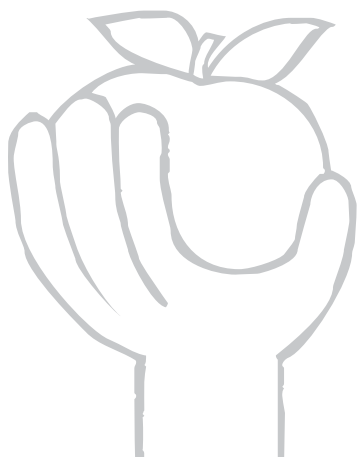
Valorizacijska konferenca in podelitev priznanj jabolka kakovosti

Ljubljana, 8. december 2011

CMEPIUS vsako leto organizira Valorizacijsko konferenco, ki je namenjena predstavitvi uspešnih projektov in primerov dobrih praks, ki pripomorejo k promociji in umeščanju mednarodne učne mobilnosti v okviru programa VŽU kot enega od načinov pridobivanja znanj in spretnosti ter tudi medkulturnih in jezikovnih kompetenc. Letošnja konferenca se bo osredotočala na mobilnost, predvsem z vidika pomena njene kakovosti, ustrezne podpore in dostopnosti.

Enodnevni dogodek se bo zaključil s svečano podelitvijo nacionalnih nagrad jabolka kakovosti najboljšim zaključenim projektom v okviru programa EU Vseživljenjsko učenje za leto 2011.

Najboljši projekti odražajo glavne prioritete programa VŽU, izstopajo s svojo vsebino, mednarodnim sodelovanjem in vključevanjem različnih partnerjev ter dosegajo pomembne rezultate za posameznike, organizacijo ter širšo okolico. Kot taki predstavljajo primere dobrih praks, ki jih želimo predstaviti čim širšemu krogu ljudi.

Več informacij, o dogodkih, ki so bili in bodo organizirani najdete na naših spletnih straneh: www.cmepius.si, zavihek dogodki.

Seminar za pripravo prijav centraliziranih akcij programov Erasmus in Jean Monnet

Maribor, 15. december 2011

CMEPIUS v okviru evropskega projekta »Nacionalna skupina bolonjskih ekspertov 2011-2013 – Slovenija« 15. decembra 2011 pripravlja celodnevni seminar za pripravo kakovostne prijave Erasmus centraliziranih akcij (večstranski projekti, mreže in spremljevalni ukrepi) in aktivnosti programa Jean Monnet. Seminar bo vodila vabljen koordinatorka z Izvajalske agencije za avdiovizualno politiko, kulturo in izobraževanje (EACEA) iz Bruslja, ki je s strani Evropske komisije pooblaščen za vodenje razpisa in izbor vlog za dotacijo za navedene akcije, gostila pa ga bo Univerza v Mariboru.

Razpisna dokumentacija za leto 2012 za Erasmus centralizirane akcije in Jean Monnet aktivnosti je že objavljena na straneh Nacionalne agencije CMEPIUS in Izvajalske agencije. Rok za prijavo Erasmus akcij večstranski projekti, mreže in spremljevalni ukrepi je 2. februar 2012, za prijavo aktivnosti Jean Monnet pa 15. februar 2012.

Seminar je namenjen vsem visokošolskim sodelavcem, ki pripravljate ali bi želeli pripraviti kakovostno prijavo za navedene aktivnosti, ki jih vodi Izvajalska agencija in koordinatorici le-te neposredno zastaviti vprašanja povezana s prijavnim postopkom in izborom. Natančnejši program in informacije v zvezi s prijavo bodo objavljeni na spletni strani CMEPIUS-a do konca oktobra. Udeležba na seminarju je brezplačna. Vabljeni tudi vaši partnerji v projektih iz Slovenije bližnjih držav. Jezik seminarja bo angleščina.

Razpis 2012

Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS) vabi k sodelovanju v decentraliziranih aktivnostih programa Vseživljenjsko učenje.

Obveščamo vas, da je bil 9. avgusta 2011 v Uradnem listu Evropskih skupnosti (OJ C 233/06, 9. 8. 2011, stran 15) objavljen razpis programa Vseživljenjsko učenje.

Program Vseživljenjsko učenje zajema vse vrste in ravni izobraževanja ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Aktivnosti lahko potekajo v vseh državah članicah Evropske unije, državah EGP/EFTA (Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica) ter državah kandidatkah (Hrvaška, Turčija).

Razpis Vseživljenjsko učenje 2012 sestavljajo:

- Javna objava,
- Strateške prednostne naloge,
- Vodnik za prijavitelje,
- Nacionalna pravila za prijavitelje,
- Prijavna dokumentacija.

Razpisna dokumentacija je dosegljiva na spletnih straneh nacionalne agencije CMEPIUS: [www.cmepius.si /Razpisi/Razpis VŽU 2012](http://www.cmepius.si/Razpisi/Razpis%20VZU%202012).

Nacionalna agencija organizira tudi večje število informativnih dni, na katerih bodo potencialni prijavitelji prejeli več informacij o razpisu, programu, dokumentaciji.

Datumi bodo objavljeni na spletnem naslovu: [www.cmepius.si/ Dogodki/Info-dnevi in delavnice/Informativni dnevi](http://www.cmepius.si/Dogodki/Info-dnevi%20in%20delavnice/Informativni%20dnevi).

PRIJAVNI ROKI ZA RAZPIS VŽU 2012

COMENIUS

Individualna mobilnost učencev	1. december 2011
Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje (IST)*	16. januar 2012 30. april 2012 17. september 2012
Asistenti (posamezniki in šole gostiteljice)	31. januar 2012
Šolska partnerstva	21. februar 2012
Regio partnerstva	21. februar 2012

ERASMUS

Intenzivni jezikovni tečaji (EILC)	3. februar 2012
Intenzivni programi (IP)	9. marec 2012
Mobilnost (študentov za študij in prakso ter osebje)	9. marec 2012
Konzorcij	9. marec 2012

LEONARDO DA VINCI

Prenos inovacij	2. februar 2012
Mobilnost	3. februar 2012
Partnerstva	21. februar 2012

GRUNDTVIG

Nadaljnje izobraževanje in usposabljanje (IST)*	16. januar 2012 30. april 2012 17. september 2012
Obiski in izmenjave za osebje v izobraževanju odraslih*	16. januar 2012 30. april 2012 17. september 2012
Učna partnerstva	21. februar 2012
Delavnice	21. februar 2012
Asistenti	30. marec 2012
Projekti prostovoljnega dela starejših	30. marec 2012

PREČNI PROGRAM

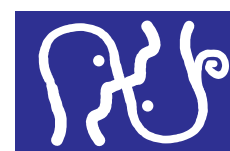
Študijski obiski*	30. marec 2012 12. oktober 2012
-------------------	------------------------------------

*Opomba: Prijavni rok je vezan na upravičeno obdobje, v katerem se mobilnost izvede.

Za vas smo dosegljivi na:

Cmepius, Ob železnici 16, SI-1000 Ljubljana

Spletni naslov: www.cmepius.si oziroma info@cmepius.si, telefonska številka: 01 620 94 50

CMEPIUS

Center RS za mobilnost
in evropske programe
izobraževanja in
usposabljanja

Ob železnici 16
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel.: +386 1 620 94 50
Fax: +386 1 620 94 51
E-pošta: info@cmepius.si
www.cmepius.si